

(Ф 03.01-25)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«__» червня 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

**Тема: «Аналіз використання ресурсів банківської установи та шляхи
підвищення його ефективності»**

Виконав(ла): Вікторія УДОД

Керівник: старший викладач Лариса ТУРОВА

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - старший викладач Лариса ТУРОВА

другий розділ - старший викладач Лариса ТУРОВА

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2024

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«13» травня 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

здобувача вищої освіти УДОД Вікторії Володимирівни

(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Аналіз використання ресурсів банківської установи та шляхи підвищення його ефективності» затверджена наказом ректора від .04.2024 № /ст.

2. Термін виконання роботи: з 13.05.2024 до 16.06.2024.

3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, Національного банку України, дані обліково-інформаційної системи банку, фінансова, податкова, статистична звітність банку.

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

1.1. Сутність ресурсів банківської установи

1.2. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення використання ресурсів банку

1.3. Фінансово-економічний паспорт АТ "Полікомбанк"

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ АТ «ПОЛІКОМБАНК» ТА ШЛЯХИ ЗРОСТАННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

2.1. Аналіз структури та складу ресурсів банку

2.2. Аналіз ефективності використання ресурсів банківської установи

2.3. Шляхи підвищення ефективності використання ресурсів АТ "Полікомбанк"

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:

ЛИСТ 1. Тири ресурсів. ЛИСТ 2. Елементи нормативно-правового забезпечення управління ресурсами банківських установ. ЛИСТ 3. Фінансово-економічне досьє АТ "Полікомбанк". ЛИСТ 4. Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу АТ "Полікомбанк". ЛИСТ 5. Динаміка зміни доходів та витрат АТ "Полікомбанк". ЛИСТ 6. Аналіз результатів діяльності АТ "Полікомбанк".

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	13.05.2024 – 21.05.2024	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.05.2024 – 31.05.2024	
3	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну роботу. 4. Підготовка виступу.	01.06.2024 – 04.06.2024	
4	1. Переплетення кваліфікаційної роботи, підготовка презентації та доповіді 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	05.06.2024 06.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	старший викладач Лариса ТУРОВА		
РОЗДІЛ 2	старший викладач Лариса ТУРОВА		

8. Дата видачі завдання: «13» травня 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Лариса ТУРОВА
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Вікторія УДОД
(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Аналіз використання ресурсів банківської установи та шляхи підвищення його ефективності» містить: 79 сторінок, 9 рисунків, 12 таблиць, 48 літературних джерел.

Мета кваліфікаційної роботи - дослідження теоретичних основ та оцінка ефективності використання банківських ресурсів та аналіз можливих напрямків для її підвищення.

Об'єкт дослідження- управління ресурсами АТ “Полікомбанк”.

Предмет дослідження- теоретичні та практичні рекомендації з метою підвищення ефективності використання банківських ресурсів.

Актуальність дослідження методів підвищення ефективності використання ресурсів банківської установи обумовлена вирішальною роллю ефективного управління ресурсами для конкурентоспроможності та стійкості банків в сучасних умовах. Оптимальне використання фінансових, матеріальних, трудових та інформаційних ресурсів дозволяє банкам знижувати витрати, підвищувати прибутковість та забезпечувати стабільний розвиток.

Методи дослідження: у рамках теоретичних методів включаються аналіз літературних джерел, схематизація, узагальнення, проектування, а також емпіричні методи, такі як порівняльний аналіз, збір інформації, економіко-статистичний аналіз, використання графічних методів та узагальнення отриманих результатів

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати як підґрунтя для проведення наукових досліджень та в реалізації практичних заходів у банківській діяльності.

БАНК, УПРАВЛІННЯ, РЕСУРСИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ.....	9
1.1 Сутність ресурсів банківської установи.....	9
1.2 Нормативно-правове та інформаційне забезпечення використання ресурсів банку.....	17
1.3 Фінансово-економічний паспорт АТ "Полікомбанк".....	23
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ АТ «ПОЛІКОМБАНК» ТА ШЛЯХИ ЗРОСТАННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ.....	31
2.1 Аналіз структури та складу ресурсів банку.....	31
2.2 Аналіз ефективності використання ресурсів банківської установи.....	46
2.3 Шляхи підвищення ефективності використання ресурсів АТ "Полікомбанк".....	53
Висновки до розділу 2.....	61
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Актуальність дослідження. Ефективне управління ресурсами становить ключовий аспект діяльності банківських установ, оскільки його ефективність безпосередньо впливає на стабільність фінансових показників, конкурентоспроможність та здатність відповідати потребам клієнтів. Зазначені фактори визначають успішність банків на ринку та їхню здатність досягати стратегічних цілей у довгостроковій перспективі.

Зростання конкуренції, нестабільність на фінансових ринках, швидкий темп технологічного розвитку та зміни у законодавстві вимагають від банківських установ постійного вдосконалення стратегій управління ресурсами. Правильне використання ресурсів є стратегічно важливим для забезпечення стабільності та конкурентоспроможності банківської установи на ринку фінансових послуг.

Українські банківські установи зазнають впливу сучасного фінансового середовища, яке характеризується постійними змінами та нестабільністю. Це ставить перед ними завдання ефективно організувати власну діяльність та максимально раціонально використовувати наявні ресурси.

Повномасштабне вторгнення росії в Україну призвело до серйозних порушень, що змусило банки швидко реагувати та адаптуватися до нових умов. Наприклад, деякі банки могли зазнати фінансових труднощів або змінити стратегії діяльності.

Слід зазначити, що банківський сектор є динамічною галуззю, яка постійно зазнає впливу зовнішніх та внутрішніх чинників. Регулярні зміни в умовах ринку, конкурентна боротьба за клієнтів, а також швидкий розвиток технологій вимагають від банків активної адаптації та пошуку нових стратегій розвитку.

Також важливо враховувати, що стабільне та ефективне функціонування банків є ключовим для забезпечення фінансової стабільності в цілому. Ефективне використання ресурсів допомагає забезпечити

стабільність банків та сприяє підтримці фінансової системи в цілому. Тому дослідження шляхів оптимізації використання ресурсів банків має важливе значення як для самого сектору банківської діяльності, так і для економіки в цілому

У зазначеному контексті ефективне використання ресурсів стає необхідною передумовою успішної діяльності банків та досягнення їхніх стратегічних цілей.

Мета кваліфікаційної роботи: дослідження теоретичних основ та оцінка ефективності використання банківських ресурсів та аналіз можливих напрямків для її підвищення.

Згідно з поставленою метою кваліфікаційної роботи, необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити сутність ресурсів банківської установи;
- обґрунтувати нормативно-правове та інформаційне забезпечення використання ресурсів банку;
- сформулювати фінансово-економічний паспорт АТ “Полікомбанк”;
- проаналізувати структуру та склад ресурсів банку;
- провести оцінку ефективності використання ресурсів банківської установи;
- обґрунтувати шляхи підвищення ефективності використання ресурсів АТ “Полікомбанк”.

Об’єкт дослідження: управління ресурсами АТ “Полікомбанк”.

Предмет дослідження: теоретичні та практичні рекомендації з метою підвищення ефективності використання банківських ресурсів.

Методи дослідження: у рамках теоретичних методів включаються аналіз літературних джерел, схематизація, узагальнення, проектування, а також емпіричні методи, такі як порівняльний аналіз, збір інформації, економіко-статистичний аналіз, використання графічних методів та узагальнення отриманих результатів.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові публікації вітчизняних вчених у відомих фахових виданнях, академічні ресурси, монографії, матеріали з наукових конференцій, веб-ресурси, фінансова, податкова та статистична звітність АТ "Полікомбанк".

Наукова новизна дослідження з удосконалення ефективності використання ресурсів банківської установи ґрунтується на розробці або розвитку унікальних методологічних підходів, які приводять до інноваційних рішень у цій області. Це включає вивчення передових практик управління ризиками, формулювання стратегій інноваційної оптимізації ресурсів, та аналіз впливу сучасних технологій на використання ресурсів та функціонування банків в цілому. Важливим аспектом є здатність запропонувати новаторські підходи та проаналізувати їх вплив на практику управління банківською діяльністю, що визначає значний науковий внесок у цю сферу.

Практичне застосування отриманих результатів виявляється у їх можливості використовувати як у реальній діяльності банківської установи, так і у науково-дослідних проектах для подальшого удосконалення обраної тематики.

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота включає вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Вона представлена на 79 сторінках і містить 9 рисунків та 12 таблиць.

Публікації здобувача за темою кваліфікаційної роботи:

1. Владика Ю., Турова Л., Удод В. Інноваційні технології в банкінгу: підвищення ефективності ресурсів банківських установ . *Економіка та суспільство*.2024.В.60.URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-119>

2. Турова Л., Удод В. Інноваційні технології як спосіб оптимізації ресурсів у банківських установах. Матер. XXIV Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «*ПОЛІТ. Сучасні проблеми науки*» (2 квітня 2024 року, м. Київ), НАУ, 2024.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

1.1. Сутність ресурсів банківської установи

У сучасних умовах функціонування банківської системи України спостерігаються істотні зміни, які породжують нові завдання та виклики для забезпечення безперебійної роботи банківської системи та підвищення ефективності використання її ресурсів. Банки змушені постійно адаптуватися до швидкозмінюваного фінансового середовища, впроваджувати нові технології, оптимізувати процеси та удосконалювати свої послуги. Підвищення ефективності використання ресурсів стає не лише актуальним завданням, але й ключовим фактором для забезпечення конкурентоспроможності та стійкості банку в сучасних умовах.

Категорія "ресурс" у контексті банківської системи відображає широкий спектр матеріальних, фінансових, технічних, інформаційних та інтелектуальних складових, які використовуються для забезпечення діяльності банку та досягнення його стратегічних цілей [1]. Ця категорія охоплює не лише фінансові ресурси, такі як капітал, ліквідні активи, депозити клієнтів, але й технологічне обладнання, інформаційні системи, кадровий потенціал, репутаційний капітал, а також інші активи та можливості, які дозволяють банку функціонувати та конкурувати на ринку фінансових послуг.

Ресурси охоплюють широкий спектр цінностей, включаючи природні, матеріальні та трудові складові, які можуть бути використані для створення товарів та надання послуг [2]. Хоча більшість дослідників зазвичай асоціюють поняття "ресурс" переважно з фінансовими аспектами, це лише частина картини, оскільки для успішної діяльності необхідно використовувати інші види ресурсів.

Розглянемо типи ресурсів на рис.1.1.

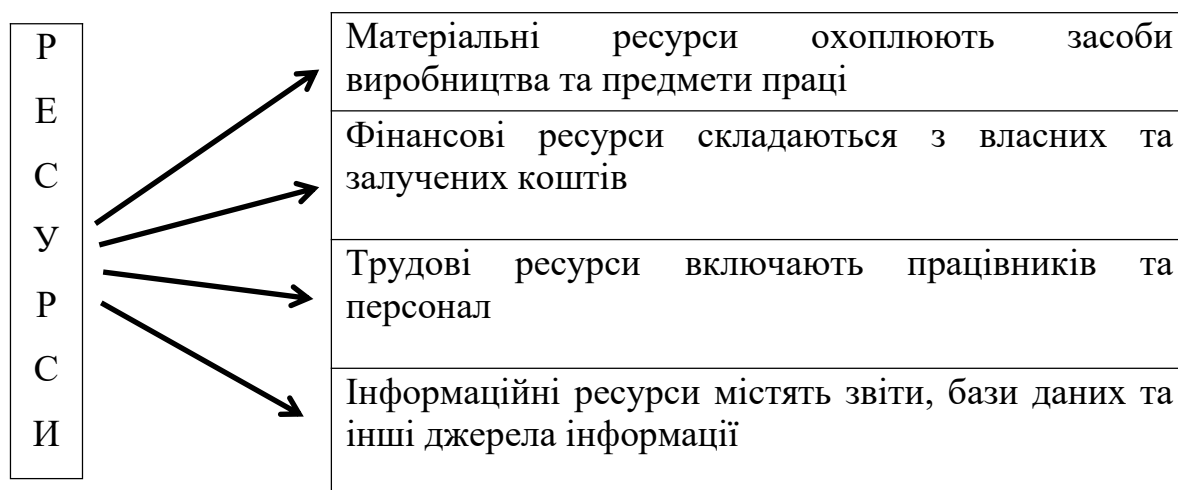

Рис. 1.1. Типи ресурсів

Джерело : розроблено автором за даними [3-5].

У науковій літературі не існує єдиного підходу до визначення сутності поняття "ресурси", особливо коли мова йде про ресурси банківських установ. Різні вчені мають різні підходи до визначення цього поняття, існують дебати щодо того, чи обмежується воно лише фінансовими засобами банку або охоплює ширший спектр активів та ресурсів [6].

Ресурси банківської установи можна розглядати як широкий спектр фінансових і матеріальних активів, що використовуються для забезпечення функціонування банку та надання різноманітних фінансових послуг своїм клієнтам. Ці ресурси включають у себе не лише грошові кошти, а й різноманітні фінансові інструменти, цінні папери, кредитні ресурси, а також активи, такі як нерухомість, обладнання, та інші матеріальні цінності, які використовуються для здійснення операцій та забезпечення фінансової стабільності [7].

Для того щоб узагальнити та зрозуміти дане поняття у галузі банківської справи, необхідно провести аналіз різноманітних тлумачень та підходів, які запропоновані різними авторами в наукових дослідженнях та літературі. Дані підходи можуть включати оцінку ресурсів з позицій їх

фінансової стійкості, ліквідності, а також їх можливостей для генерації прибутку та забезпечення фінансового росту банку.

Таким чином, аналіз та розуміння ресурсів банківської установи вимагає глибокого вивчення різних аспектів їх складових частин, а також контекстуальне уявлення про їх значення та вплив на діяльність банку в цілому. Таблиця 1.1 містить основні тлумачення "банківські ресурси", які допоможуть виявити різноманітність підходів до цього поняття.

Таблиця 1.1

Економічне значення поняття «банківські ресурси»

Автор	Тлумачення
К. Волохата, В. Волохата	Фінансові ресурси банку представляють собою сукупність залучених з різних джерел коштів, що формуються через розподільчі та перерозподільчі відносини, і використовуються у банківській діяльності з метою отримання прибутку.
Л. Кутідзе, О.Гранько	Ресурси комерційних банків складаються з власного капіталу та залучених коштів, які банк отримує внаслідок проведення різноманітних операцій на ринку, включаючи пасивні та активно-пасивні операції. Крім того, до цих ресурсів входять також кошти, що перебувають у розпорядженні банку і можуть бути використані для активних операцій.
О. Присяжнюк	Ресурси комерційного банку охоплюють його власний капітал, кошти, залучені внаслідок різних видів позик та кредитів, а також власні фінансові резерви, які банк утворює самостійно.
І. Дрогоруб	Ресурси банку можна аналізувати з двох поглядів: спочатку, як сукупність всіх наявних ресурсів у банку, і вдруге, через розуміння сутності фінансових ресурсів банківської установи.
О. Лаврушин, С. Коваль	Фінансові ресурси банку охоплюють усі доступні йому власні та залучені кошти, які використовуються для здійснення активних операцій.
О. Васюренко, І. Федосік	Ресурси комерційного банку представляють собою загальний обсяг фінансових коштів, які банк контролює - власні, залучені та спрямовані, і використовує на свій розсуд для реалізації повноцінної банківської діяльності.
М. Алексеєнко	Фінансові ресурси банку включають у себе грошові ресурси та активи, які мають грошову вартість, такі як матеріальні, нематеріальні та фінансові активи, що перебувають у володінні банку та можуть бути використані для проведення активних операцій та надання фінансових послуг.

Джерело : створено автором на основі [8-14].

Після вивчення різних підходів до визначення поняття "банківські ресурси" та аналізу існуючих точок зору можна виділити основні концепції:

1. Фінансовий підхід: Цей підхід розглядає "банківські ресурси" як сукупність фінансових активів і зобов'язань, що включають власний капітал, позикові кошти, депозити клієнтів, інвестиції та інші фінансові інструменти.

2. Матеріально-фінансовий підхід: У цьому підході "банківські ресурси" визначаються як комбінація матеріальних (наприклад обладнання, нерухомість) та фінансових (наприклад грошові активи, капітал) ресурсів, які співпрацюють для досягнення цілей банку.

3. Інформаційний підхід: Цей підхід визначає "банківські ресурси" як інформаційні активи, що містять дані про клієнтів, транзакції та іншу інформацію, необхідну для управління та прийняття рішень.

4. Стратегічний підхід: Згідно з цим підходом, "банківські ресурси" є ключовими елементами для досягнення стратегічних цілей, таких як розробка нових продуктів, розширення ринкової присутності та підтримка інновацій.

5. Підхід управління ризиками: У цьому підході "банківські ресурси" розглядаються з точки зору їхньої вразливості до різних видів ризиків, таких як кредитний, ринковий та операційний ризик.

6. Соціально-економічний підхід: Цей підхід враховує "банківські ресурси" як елементи соціальної та економічної взаємодії, що включають відносини з клієнтами та вплив банку на ринок і економіку в цілому.

7. Системний підхід: У цьому підході "банківські ресурси" розглядаються як взаємопов'язані компоненти системи, що включають фінансові, людські, матеріальні та інші ресурси, спрямовані на досягнення оптимальної ефективності.[15].

Поняття "банківські ресурси" може трактуватися різноманітними способами, що підкреслює його складність і динамічний характер. Це поняття охоплює широкий спектр елементів, включаючи фінансові, матеріальні, інформаційні та соціальні ресурси, які взаємодіють між собою та

впливають на стратегічний розвиток банківської установи. Найбільш всеосяжний підхід до визначення "ресурсів банку" полягає у використанні системного підходу, який враховує всі типи ресурсів і забезпечує їх оптимальне поєднання та баланс.

Більша частина вчених вважають, що "банківські ресурси" і "фінансові ресурси" тотожні, логічним буде їх класифікація за різними критеріями (рис. 1.2).

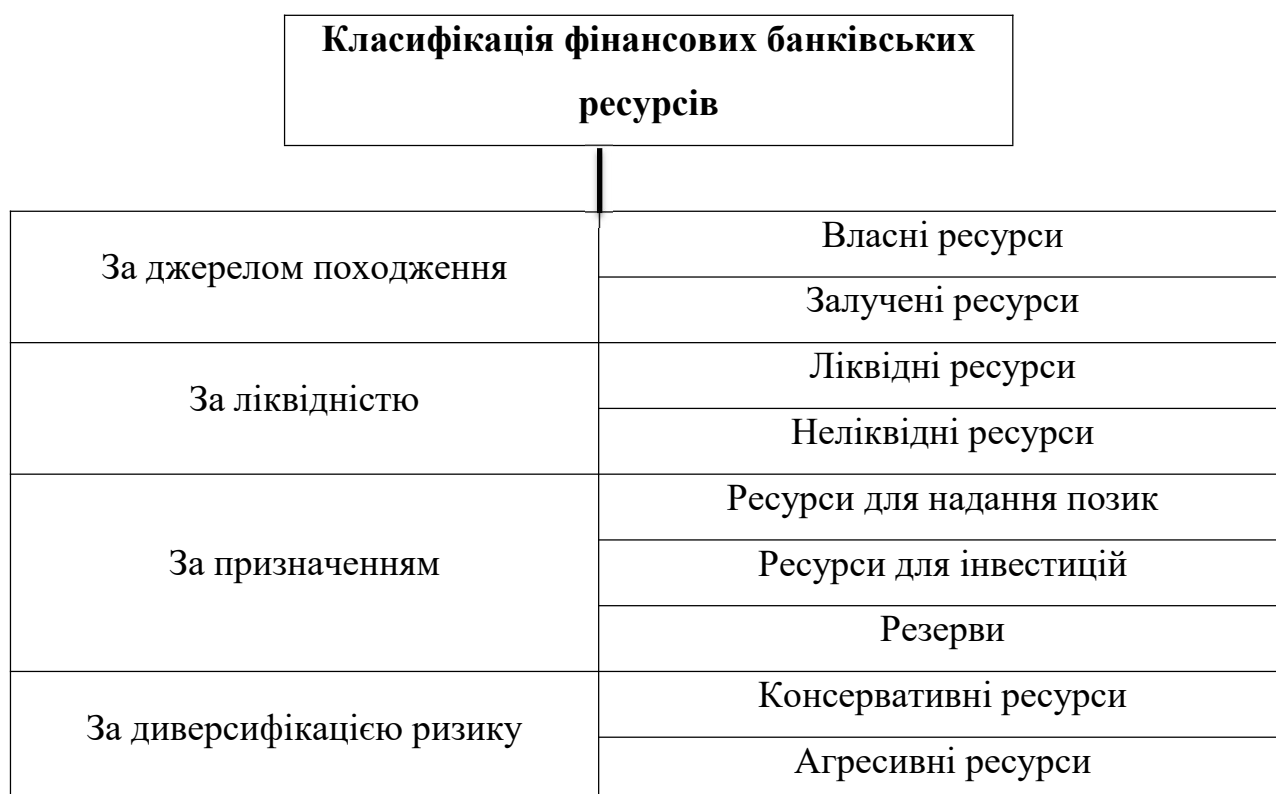

Рис.1.2. Класифікація фінансових банківських ресурсів

Джерело: створено автором за даними [16].

Власні ресурси банку складаються з його капіталу, прибутку та резервів, що є критично важливими для підтримання стійкості та надійності банківської установи. Капітал банку, який включає акціонерний капітал і накопичений прибуток, служить фінансовим буфером для покриття можливих збитків і забезпечення стабільності. Прибуток формується в результаті операційної діяльності банку, зокрема від процентних доходів з

позик та інвестицій, комісійних платежів за різні послуги та інших джерел доходу. Резерви також відіграють важливу роль у фінансовій стратегії банку, оскільки вони забезпечують ліквідність і захист від потенційних фінансових труднощів.

Банки є активними учасниками фінансової системи, які використовують різноманітні джерела для залучення ресурсів. Ці джерела включають клієнтів, інші фінансові установи та капітальні ринки. Отримані таким чином ресурси використовуються банками для надання кредитів та проведення інших фінансових операцій. Наприклад, одним із основних джерел залучення коштів є депозити, які клієнти розміщують на банківських рахунках з метою заробітку відсоткового доходу. Крім того, банки можуть використовувати випуск облігацій на капітальних ринках для залучення додаткового капіталу. Такі облігації, як правило, мають фіксований термін та відсоткову ставку.

Під час своєї діяльності банки мають можливість залучати різні види ресурсів, які становлять основу їх фінансової діяльності. Одним з таких видів є міжбанківські позики, що надходять від інших банків через спеціалізований міжбанківський ринок [17]. Це надає можливість банкам отримати додаткові фінансові ресурси для здійснення своєї діяльності, включаючи надання кредитів та інші фінансові послуги.

Однак, для забезпечення фінансової стабільності та здатності виконувати свої функції, банки повинні мати належний рівень ліквідності. Ліквідність банку полягає в його можливості швидко конвертувати свої активи у готівку без втрати їхньої значущої вартості. Це означає, що банк повинен мати достатню кількість готівки або грошових еквівалентів, короткострокових інвестицій та депозитів в центральному банку, які можна використовувати для погашення зобов'язань перед клієнтами та забезпечення стабільного функціонування.

Окрім ліквідних ресурсів, банки мають у своєму розпорядженні також неліквідні активи, які важко швидко реалізувати на грошовому ринку. До

таких активів належать нерухомість, довгострокові інвестиції та інші ресурси, які, хоча і важливі для стратегічного розвитку банку, менш доступні для негайного використання в умовах фінансової кризи або інших стресових ситуацій.

Банківські установи, з метою надання різноманітних фінансових послуг та забезпечення своєї фінансової стабільності, користуються різноманітними джерелами ресурсів. Ці ресурси надходять з клієнтів, інших фінансових установ та капітальних ринків. Головні джерела фінансування банків включають кошти, які використовуються для кредитування та інвестування. Крім того, банки утримують частину своїх ресурсів у вигляді резервів, що є важливим механізмом для забезпечення фінансової стабільності.

Інвестиційні ресурси, які вкладені в цінні папери, такі як акції, облігації тощо, дозволяють отримувати прибуток від зростання їхньої вартості або відсоткових виплат.

Резерви виконують різноманітні функції (табл. 1.2), такі як забезпечення фінансової стабільності та ліквідності банку. Розмір та види резервів визначаються відповідно до потреб та стратегії банку.

Таблиця 1.2

Функції резервів банку

Функція	Пояснення
1.Забезпечення ліквідності	Резерви є важливим елементом для банку, оскільки вони гарантують його ліквідність і здатність оперативно відповісти на запити клієнтів щодо виведення коштів. Це забезпечує фінансову стабільність та довіру споживачів до банку.
2.Виконання регуляторних вимог	Регулятори фінансового ринку встановлюють конкретні стандарти або вимоги щодо резервів, які банк повинен утримувати з метою забезпечення фінансової стабільності. Ці вимоги можуть включати обов'язковий мінімум резервів або інші обмеження, які сприяють зменшенню ризику для фінансової системи.

Джерело: створено автором за даними [18].

У банківській діяльності різноманіття ресурсів відображається через різні рівні ризику, залежно від їх призначення та інвестиційної стратегії.

Деякі ресурси, які класифікуються як консервативні, спрямовані на менш ризикові активи, такі як державні облігації. Це здійснюється з метою забезпечення фінансової стабільності та надійності банку. Така стратегія дозволяє мінімізувати можливі ризики та забезпечує більш впевнене функціонування у фінансовій сфері [19].

Інші ресурси, відомі як агресивні, інвестуються в активи з вищим рівнем ризику, такі як акції, з метою досягнення більших інвестиційних прибутків.

Хоча більшість дослідників стверджує, що важливим для ефективної роботи банку є його людський капітал. Тільки за допомогою висококваліфікованих працівників можливо оптимально використовувати інші види ресурсів та забезпечувати конкурентоспроможність банку.

Банки постійно пристосовуються до змін у фінансовому середовищі, що змушує їх розробляти ефективні стратегії для управління ресурсами та вирішувати нові виклики, що виникають на шляху їх діяльності. Один з ключових аспектів цього процесу - збалансоване керування ризиками та ліквідністю.

Дотримання регуляторних вимог, особливо щодо збереження резервів та капіталу, також є важливим аспектом управління ресурсами банку. Регуляторні вимоги встановлюються з метою забезпечення фінансової стабільності та захисту інтересів депозитаріїв та інших зацікавлених сторін.

Загалом, ресурси банківських установ мають значний вплив на фінансову систему та економіку. Ефективне управління даними ресурсами допомагає банкам досягати їх стратегічних цілей та забезпечувати якісне надання фінансових послуг, відповідаючи потребам клієнтів. Вирішення цих завдань вимагає від банків постійного моніторингу ринкових умов та удосконалення їх стратегій управління.

1.2. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення використання ресурсів банку

У сучасній епохі швидкого технологічного розвитку та постійних змін на фінансовому ринку, ефективне використання ресурсів банку стає критично важливим для забезпечення конкурентоспроможності та стабільності. Інформаційне забезпечення цього процесу виявляється ключовим фактором успіху для банків у сучасному економічному середовищі.

Однією з визначних особливостей банківської діяльності є постійна потреба в актуальних та достовірних даних для прийняття рішень. Інформаційні технології дозволяють банкам збирати, аналізувати та обробляти великі обсяги даних щодо внутрішніх операцій, фінансових транзакцій, та стану ринку. Це надає можливість керівництву банку приймати обґрунтовані та стратегічно важливі рішення з підвищеною точністю та швидкістю.

Більш того, інформаційне забезпечення використання ресурсів банку дозволяє оптимізувати розподіл капіталу, регулювати ризики та забезпечувати ліквідність. Завдяки передовим технологіям аналізу даних та моделювання, банки можуть вдосконалити процеси управління активами та пасивами, забезпечити ефективне розміщення ресурсів та оптимізувати їх використання [20].

Проте, варто відзначити, що інформаційне забезпечення використання ресурсів банку також вимагає постійного оновлення та підтримки інформаційної інфраструктури. Запобігання кіберзагрозам, захист особистих даних клієнтів та забезпечення відповідності з законодавством щодо захисту інформації - це лише деякі з викликів, які стоять перед банками у цьому контексті.

Отже, інформаційне забезпечення використання ресурсів банку є невід'ємною складовою сучасної банківської стратегії. Відповідне

використання інформаційних технологій та даних допомагає банкам досягти більшої ефективності, конкурентоспроможності та стабільності в умовах постійних змін у фінансовому середовищі.

Управління ресурсами банківських установ підпорядковане законодавчому впливу, який визначається комплексом правових актів, нормативних документів та внутрішніх правил, які регулюють банківську сферу. Основні аспекти цього регулювання, що стосуються використання ресурсів банку, представлені на рис. 1.3.

Рис. 1.3. Елементи нормативно-правового забезпечення управління ресурсами банківських установ

Джерело: створено автором за даними [21].

Використання ресурсів банківських установ підлягає суворому правовому регулюванню відповідно до законодавства, що регулює

банківську діяльність. Основним законодавчим актом у цій сфері є Закон "Про банки та банківську діяльність", який детально визначає права та обов'язки банківських установ [22]. Цей закон регламентує умови отримання ліцензій для здійснення банківської діяльності, а також встановлює процедури нагляду та контролю за діяльністю банків. Важливою частиною законодавчої бази є норми, які стосуються захисту інтересів вкладників і клієнтів банків, а також забезпечення фінансової стабільності та прозорості банківської системи.

Система управління ризиками та внутрішнього аудиту в банках побудована на трирівневій структурі захисту, що забезпечує всебічний контроль і надійність фінансових операцій. Перший рівень захисту складають бізнес-підрозділи та підрозділи підтримки, які безпосередньо відповідають за управління ризиками у своїй щоденній діяльності. Вони виконують процедури контролю, які передбачають ідентифікацію, оцінку та мінімізацію ризиків, пов'язаних з банківськими операціями.

Другий рівень захисту включає підрозділи управління ризиками та відділ комплаєнсу. Ці підрозділи несуть відповідальність за нагляд і контроль за ефективністю процедур управління ризиками, що здійснюються на першому рівні. Вони розробляють і впроваджують політики та процедури, які забезпечують дотримання внутрішніх і зовнішніх нормативних вимог, а також моніторять дотримання встановлених стандартів ризик-менеджменту.

Третій рівень захисту представлений дирекцією внутрішнього аудиту, яка незалежно оцінює ефективність роботи перших двох рівнів захисту та системи внутрішнього контролю в цілому. Внутрішній аудит проводить регулярні перевірки та аудиторські оцінки, аналізує процеси та процедури банку, надаючи рекомендації щодо їхнього вдосконалення. Це дозволяє забезпечити високий рівень надійності та прозорості в управлінні банківськими ризиками та загальною фінансовою діяльністю установи.

Таким чином, комплексна система управління ризиками та внутрішнього аудиту сприяє підтриманню фінансової стабільності банку,

підвищенню його стійкості до зовнішніх і внутрішніх викликів, а також забезпечує відповідність діяльності банку вимогам законодавства та інтересам клієнтів і вкладників.

Система внутрішнього контролю банку охоплює всі етапи його діяльності:

1. Попередній контроль: здійснюється перед фактичним проведенням діяльності банку. Включає в себе відбір персоналу, закупівлю та розміщення ресурсів, вибір постачальників, розробку нових продуктів.

2. Постійний контроль: проводиться під час проведення діяльності банку. Спрямований на дотримання законів і внутрішніх нормативних актів, контроль за правильністю бухгалтерського обліку та збереженням майна банку.

Подальша перевірка: відбувається після завершення діяльності. Включає перевірку правильності виконання завдань, відповідність документів вимогам та контроль за виконанням планових показників.

Банк забезпечує функціонування своєї системи внутрішнього контролю через наступні заходи:

- Контроль за діяльністю керівників: Здійснюється відповідно до законодавства та внутрішніх нормативних актів, забезпечуючи відповідальність і підзвітність керівного складу.

- Розподіл завдань з управління діяльністю банку: Включає чітке визначення обов'язків та відповідальності серед працівників для ефективного управління операціями банку.

- Контроль за функціонуванням системи управління ризиками: Передбачає нагляд за процесами і процедурами управління ризиками для виявлення, оцінки та мінімізації потенційних ризиків.

- Забезпечення контролю за інформаційною безпекою та обміном інформацією: Впроваджуються заходи для захисту інформаційних ресурсів банку та регулювання процесів обміну інформацією між підрозділами.

- Впровадження процедур внутрішнього контролю: Розробка і реалізація процедур, що забезпечують дотримання внутрішніх політик та нормативних вимог.

- Моніторинг ефективності системи внутрішнього контролю: Постійний перегляд та оцінка ефективності існуючих контрольних заходів і процедур з метою їх удосконалення.

- Використання процедур внутрішнього аудиту: Незалежні перевірки та оцінки діяльності банку, спрямовані на виявлення і усунення недоліків у системі внутрішнього контролю.

Загалом, правове регулювання використання банківських ресурсів включає не лише Закон "Про банки і банківську діяльність", а також інші законодавчі акти та нормативно-правові документи, що охоплюють різні аспекти банківської діяльності (табл.1.3). Це забезпечує комплексний підхід до регулювання, спрямований на підтримку стабільності, прозорості та ефективності банківських операцій.

Таблиця 1.3

Правове регулювання використання ресурсів банківських установ в Україні

Нормативні документи	Закони України
	Постанови НБУ
	Постанови Державної податкової служби України
	Накази Міністерства фінансів України
Органи регулювання	НБУ
	Міністерство фінансів України
	Антимонопольний комітет
	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб
	Міністерство юстиції України

Джерело : створено автором [23-28].

Правове регулювання використання банківських ресурсів в Україні ґрунтується на широкому спектрі законодавчих актів та нормативних документів. Серед них можна виділити закони, постанови НБУ, постанови Державної податкової служби України та накази Міністерства фінансів

України. Ці законодавчі акти та нормативні документи встановлюють правила, процедури та умови використання ресурсів банків, а також надають регулятивні механізми для забезпечення стабільності та ефективності їхньої діяльності.

Серед ключових законів України, що регулюють використання ресурсів банків, є:

Закон "Про банки та банківську діяльність", який встановлює основні принципи та правила банківської діяльності в країні [22].

Закон "Про Національний банк України", який визначає статус та функції Національного банку, відповідального за регулювання грошового обігу та банківської системи [29].

Закон "Про фінансові послуги та фінансові компанії", який встановлює загальні принципи та вимоги надання фінансових послуг [30].

Закон "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність", який регулює порядок ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [31].

Господарський кодекс, який визначає загальні принципи підприємницької діяльності, включаючи банківську сферу [32].

Ці нормативні документи сприяють ефективному регулюванню використання банківських ресурсів та забезпечують надійність банківської системи.

У сучасній банківській сфері, нормативно-правове та інформаційне забезпечення використання ресурсів банку відіграють вирішальну роль у забезпеченні стабільності, ефективності та конкурентоспроможності банківських установ. Аналіз цих аспектів свідчить про їх важливість і взаємозв'язок у формуванні стратегій розвитку та управління ресурсами банків.

Нормативно-правове забезпечення регулює діяльність банків та встановлює правила їхньої діяльності відповідно до законодавства. Ефективне дотримання цих норм та стандартів є запорукою фінансової

стабільності та довіри як клієнтів, так і ринку загалом. Більш того, правильне виконання нормативно-правових вимог забезпечує захист інтересів усіх сторін - від депозитаріїв до акціонерів.

Інформаційне забезпечення використання ресурсів банку є ключовим аспектом сучасної банківської діяльності. За допомогою сучасних інформаційних технологій, банки можуть збирати, аналізувати та опрацьовувати великі обсяги даних для ефективного управління ресурсами. Це дозволяє оптимізувати процеси прийняття рішень, розподіл капіталу та ризиків, а також підвищує загальну ефективність банківської діяльності.

У цілому, нормативно-правове та інформаційне забезпечення використання ресурсів банку взаємодоповнюють одне одного, створюючи фундаментальну базу для стабільного та успішного функціонування банківської системи. Їхнє відповідне застосування є необхідною умовою для забезпечення фінансової стійкості, довіри клієнтів та стабільності на фінансовому ринку в цілому.

1.3. Фінансово-економічний паспорт АТ "Полікомбанк"

АТ "Полікомбанк" зареєстровано постановою Правління Національного банку України від 18 серпня 1994 року № 146.

Банк спеціалізується на здійсненні різноманітних банківських операцій та наданні комплексного обслуговування підприємствам та організаціям усіх форм власності, а також фізичним особам.

АТ "Полікомбанк" є активним учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, а також є членом Асоціації Українських банків та Професійної асоціації учасників ринків капіталу та деривативів [33].

У 2000 році АТ "Полікомбанк" отримав престижну нагороду - лауреат Міжнародного відкритого Рейтингу популярності та якості товарів і послуг "Золота Фортуна".

Керівник Правління банку, М.П. Тарасовець, двічі визнавався кращим банкіром Придесення та представляє інтереси комерційних банків у Раді Асоціації українських банків.

Починаючи з 2002 року, Полікомбанк приєднався до Національної системи масових електронних платежів, яка наразі відома як Національна платіжна система “Український платіжний простір”.

Банк функціонує як офіційний учасник для виплати пенсій та грошової допомоги, виконуючи свої обов'язки відповідно до згоди пенсіонерів та одержувачів допомоги. Крім того, АТ "Полікомбанк" здійснює функції офіційного банку для виплати заробітної плати працівникам бюджетних установ та державної соціальної допомоги.

Оцінений кредитний рейтинг Полікомбанку складає uaA-, а рейтинг надійності вкладів становить r4, що було присвоєно Національним рейтинговим агентством “Рюрік”.

Банк приділяє особливу увагу забезпеченню доступу до своїх послуг та приміщень для інвалідів та маломобільних груп населення, у відповідності з ліцензіями на провадження професійної діяльності на фондовому ринку.

Банк діє відповідно до законодавчої та нормативної бази, зокрема Закону України "Про банки і банківську діяльність" № 2121-III від 7 грудня 2000 року, у чинній редакції від 30 березня 2020 року. Дозволи та ліцензії, що володіє банк, включають:

1. Банківська ліцензія № 152 на право здійснювати банківські операції, визначені частиною третьою статті 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність», що підтверджено витягом з Державного реєстру банків від 16.08.2021 № ДРБ-000037;

2. Ліцензія Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження професійної діяльності на ринках капіталу з торгівлі фінансовими інструментами, що передбачає брокерську діяльність, від 15.09.2012 р. серія АД № 075840;

3. Ліцензія Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження депозитарної діяльності депозитарної установи від 20.08.2013 р. серія АЕ № 263217;

4. Ліцензія Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку на провадження субброкерської діяльності від 01.07.2021 р. № 420.

Фінансово-економічне досьє АТ "Полікомбанк" повинне містити дані, які наведені в табл. 1.4.

Участь у міжбанківських об'єднаннях, біржах, асоціаціях і міжнародних організаціях:

- Асоціація українських банків (АУБ);
- Національна платіжна система "Український платіжний простір";
- Асоціація "Українська спілка учасників платіжного ринку";
- Професійна асоціація учасників ринків капіталу та деривативів;
- SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication).

Банк зареєстрований у Податковій службі США (U.S. Internal Revenue Service, IRS) як іноземна фінансова установа, що співпрацює з IRS за FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act), і має глобальний ідентифікаційний номер посередника (Global Intermediary Identification Number, GIIN) – R6NGJG.99999.SL.804.

Таблиця 1.4

Фінансово-економічне досьє АТ "Полікомбанк"

Повне найменування	Акціонерне товариство "Полікомбанк"
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	19356610
Дата реєстрації	18.08.1994
Уповноважені особи	Тарасовець Микола Павлович
Розмір статутного капіталу	200000000,00 грн.
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство

Вид діяльності	<p>Основний: 64.99 Надання інших фінансових послуг (крім страхування та пенсійного забезпечення), н.в.і.у.</p> <p>Інші: 64.91 Фінансовий лізинг 66.12 Посередництво за договорами по цінних паперах або товарах 66.19 Інша допоміжна діяльність у сфері фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна</p>
Контактна інформація	<p>Місцезнаходження юридичної особи: Україна, Чернігівська обл., місто Чернігів, пр. Перемоги, будинок 39 Пошта: info@polcombank.com Веб-сторінка: https://www.polcombank.com/ Телефон: +380462774895 , +380462651000</p>

Джерело : створено автором на основі [33].

Понад 100 фізичних та юридичних осіб є акціонерами банку, зокрема:

- ПрАТ «Еліта», смт Сосниця Чернігівської обл.

- АТ «Слов'янські шпалери - КФТП», м. Корюківка Чернігівської області

- ПрАТ «Чернігівська макаронна фабрика», м. Чернігів

Клієнти та партнери. Успішна робота банку тісно пов'язана з розвитком довгострокових партнерських зв'язків з клієнтами.

Система обслуговування корпоративних клієнтів у АТ "Полікомбанк" розроблена з урахуванням максимальної якості надання банківських послуг та забезпечує індивідуальний підхід до кожного клієнта, а також оперативну реакцію на їх потреби.

Клієнти Полікомбанку представлені у різних галузях економічної діяльності, включаючи оптову та роздрібну торгівлю, будівництво,

виробництво паперу, харчових продуктів, готового одягу, видавничу та поліграфічну справи, готельний бізнес та сільське господарство.

До клієнтів Полікомбанку належать такі компанії як:

- ПБП "ВИМАЛ", виробництво крохмалю та крохмальних продуктів;
- ПАТ "Базис";
- ТОВ "АШЕР";
- ПВТП «Джі-Ен-Ел»;
- ПАТ "Готель-Україна";
- ТОВ «Гуртово-роздрібний комплекс «СеДаМ»;
- ПАТ "Рекламний комбінат", що спеціалізується на дизайні та виготовленні поліграфічної продукції;
- Корпорація «Проун»;
- ПАТ «Продовольча компанія «ЯСЕН», виробник продуктів харчування та напоїв;
- ЗАТ «РК «Євротек»;
- ПрАТ "Чернігівський механічний завод";
- ТОВ "Дніпро РСТ";
- ПАТ "ЕЛІТА", що займається виробництвом корсетних виробів;
- Редакція ЧОМГ «ГАРТ»;
- ПАТ "Блок Агросвіт" [33].

Згідно із чинним законодавством, Банк публікує звітні дані, серед яких:

- Фінансова звітність.
- Оборотно-сальдовий баланс.
- Детальна інформація про кредити, надані клієнтам банку.
- Економічні нормативи та ліміти відкритої валютної позиції.
- Встановлені нормативи та компоненти регулятивного капіталу.
- Розподіл кредитів, що надані суб'єктам господарювання за видами економічної діяльності, класифікованих за розділами, у тому числі за валютами.

Стратегічна спрямованість АТ "Полікомбанк" визначається такими цілями:

Максимізація вартості власного капіталу, що гарантує захист інтересів вкладників, кредиторів і власників банку.

Відповідь на попит клієнтів на банківські послуги, розвиток наявних банківських продуктів і розробка нових.

Створення належних умов праці для персоналу Полікомбанку і розширення мережі відділень для створення додаткових робочих місць.

Банк усвідомлює, що реалізація цих завдань буде залежати від впливу зовнішніх та внутрішніх чинників, які можуть стримувати або сприяти його розвитку.

У 2023 році АТ "Полікомбанк" визначив низку стратегічних цілей, серед яких основними були забезпечення стабільності в роботі банку, своєчасне виконання клієнтських платежів, надійне виконання зобов'язань перед вкладниками та надання максимальної кредитної підтримки місцевим виробникам. На кінець 2023 року обсяг залучених коштів від клієнтів склав 530,7 мільйонів гривень, при цьому 61% цієї суми становили строкові кошти, а 39% - кошти на вимогу. Обсяг кредитів, наданих клієнтам, склав 485,3 мільйона гривень без урахування формованих резервів. Ці кредити в основному надавалися юридичним особам та фізичним особам-підприємцям, в той час як фізичним особам було виділено менше кредитів.

На початок 2024 року регулятивний капітал банку склав 276,1 мільйона гривень, при цьому статутний капітал становив 200 мільйонів гривень, а загальний обсяг власного капіталу - 282,8 мільйона гривень. Для забезпечення достатнього рівня ліквідності банк вживає заходів, таких як коригування планів з активно-пасивних операцій, реструктуризація вимог та зобов'язань за строками погашення, встановлення лімітів на активні операції та прогнозування залишків розміщених та залучених коштів.

Висновки до розділу 1

Розглядаючи сутність ресурсів банківської установи, слід визначити, що в економічній літературі існує різноманітність підходів до цього поняття. Погляди вчених націлені переважно на фінансові аспекти, проте важливість врахування інших видів ресурсів, таких як матеріальні, інформаційні та соціальні, є незаперечною. Системний підхід вважається найбільш комплексним та повним у розумінні ресурсів банку, оскільки він враховує всі їхні аспекти та взаємозв'язки.

Щодо нормативно-правового та інформаційного забезпечення використання ресурсів банку, варто відзначити, що вони відіграють критичну роль у функціонуванні банківської системи. Правове регулювання базується на законодавстві, що визначає права та обов'язки банків, а також умови для отримання ліцензій та процедури нагляду. Інформаційне забезпечення, у свою чергу, ґрунтується на використанні сучасних технологій для збору, аналізу та опрацювання даних, що дозволяє банкам ефективно управляти ресурсами та приймати обґрунтовані рішення.

Таким чином, забезпечення використання ресурсів банку відбувається на рівні як правового регулювання, так і інформаційного забезпечення, які взаємодоповнюють одне одного та є необхідними складовими успішного функціонування банківської установи. Однак, постійні зміни у фінансовому середовищі вимагають від банків постійного адаптування та вдосконалення систем управління ресурсами для забезпечення їхньої стабільності та ефективності.

АТ "Полікомбанк" спеціалізується на здійсненні різноманітних банківських операцій та наданні комплексного обслуговування підприємствам та організаціям усіх форм власності, а також фізичним особам.

Банк приділяє особливу увагу забезпеченню доступу до своїх послуг та приміщень для інвалідів та маломобільних груп населення, у відповідності з ліцензіями на провадження професійної діяльності на фондовому ринку.

На початку 2024 року банк мав регулятивний капітал у розмірі 276,1 мільйона гривень, що становило 138,05% від статутного капіталу, а обсяг власного капіталу перевищував статутні вимоги на 82,8 мільйона гривень. Ці показники свідчать про достатню фінансову стабільність банку і його здатність виконувати регулятивні вимоги. Для забезпечення оптимального рівня ліквідності та уникнення ризиків банк вживає комплекс заходів, включаючи коригування планів активно-пасивних операцій, реструктуризацію вимог і зобов'язань за строками погашення, а також встановлення лімітів на активні операції та прогнозування залишків розміщених та залучених коштів. Ці заходи спрямовані на забезпечення стійкості та надійності фінансових операцій банку в умовах непередбачуваності та викликів фінансового ринку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ АТ «ПОЛІКОМБАНК» ТА ШЛЯХИ ЗРОСТАННЯ ЙОГО ЕФЕКТИВНОСТІ

2.1. Аналіз структури та складу ресурсів банку

Роль банківських установ у фінансовій системі надзвичайно важлива, оскільки вони є основними інституціями, які забезпечують фінансові послуги та сприяють розвитку економіки. Одним з ключових аспектів функціонування банків є аналіз структури та складу їхніх ресурсів, що визначає їхню фінансову стабільність, ефективність та здатність задовольняти потреби клієнтів.

Аналіз фінансового стану є критичним для оптимального функціонування будь-якої організації. В першу чергу, він дозволяє виявити потенційні проблеми, такі як дефіцит капіталу, недостатня ліквідність, фінансова нестабільність або зайві витрати. Це сприяє уникненню фінансових криз, збереженню стабільності та запобіганню серйозним проблемам у майбутньому.

Аналіз дозволяє виявити потенційні фінансові проблеми, які можуть вплинути на діяльність установи. Це може бути недостатність капіталу, недостатня ліквідність, фінансова нестабільність або зайві витрати. Проведення аналізу належним чином дозволяє вчасно виявити ці проблеми та прийняти необхідні заходи для їх подолання. Це, в свою чергу, сприяє уникненню фінансових криз, збереженню стабільності та запобіганню проблемам у майбутньому.

Ще одним ключовим аспектом є врахування різноманітних ризиків, з якими може зіткнутися фінансова установа. На перший погляд, це може включати кредитний ризик, ризик валютних курсів, ризик процентних ставок та інші. Проведений аналіз ризиків дозволяє управляти ними, розробляти

стратегії та політики для їх зменшення чи уникнення, що сприяє стабільності та збалансованості фінансових операцій.

Крім того, третій аспект відображає значення аналізу фінансового стану у звітуванні перед зацікавленими сторонами, такими як акціонери, інвестори та регулятори. Це допомагає демонструвати їм стабільність, прибутковість та надійність установи. Цей аналіз сприяє привертанню нових інвесторів, збереженню довіри та підтримці фінансової стійкості установи.

Таким чином, аналіз фінансового стану є невід'ємною частиною стратегічного управління, яка допомагає забезпечити успішну діяльність та стабільність будь-якої установи.

Для аналізу фінансового стану підприємства використовуються різноманітні методи, серед яких особливе місце займають горизонтальний та вертикальний аналіз. Горизонтальний аналіз спрямований на вивчення динаміки фінансових показників протягом певного періоду. Він включає аналіз як абсолютних, так і відносних змін, виражених у відсотках збільшення або зменшення. З іншого боку, вертикальний аналіз зосереджений на вивченні структури та складу фінансових показників за певний період. Цей метод використовує процентне співвідношення для визначення частки кожного елемента у загальній сумі або базовому показнику.

Аналіз коефіцієнтів є ще одним важливим методом в оцінці фінансового стану суб'єкта господарювання. Цей метод передбачає розрахунок різноманітних показників, що відображають різні аспекти фінансової діяльності, такі як платоспроможність, рентабельність, ділова активність тощо. Аналіз коефіцієнтів дозволяє детально оцінити фінансове здоров'я підприємства та виявити можливі тенденції у його діяльності.

Ще одним методом є порівняльний аналіз, який використовується для порівняння фінансових показників одного суб'єкта з банками-конкурентами. Піддаються аналізу такі показники, як середні значення за видом економічної діяльності або показники структурних підрозділів суб'єктів господарювання.

Це допомагає виявити проблеми в діяльності досліджуваного суб'єкта та причини успіху інших учасників ринку, сприяючи удосконаленню стратегій та політик управління фінансами.

Проведемо горизонтальний та вертикальний аналіз балансу АТ "Полікомбанк" за останні 3 роки (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1

Горизонтальний та вертикальний аналіз балансу АТ "Полікомбанк"

(тис.грн.)

Показники	2021		2022		2023		Відхилення,+/-	
	Сума, тис.грн	Струк тура, %	Сума, тис.грн.	Струк тура, %	Сума, тис.грн	Струк тура, %	2022/ 2021	2023/ 2022
АКТИВИ								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Грошові кошти та їх еквіваленти	255970	30,63	232220	29,26	325483	39,33	-23750	93263
Кредити та заборгованість клієнтів	438137	52,42	469165	59,13	406556	49,12	31028	- 62609
Інвестиції в цінні папери	40887	4,89	-	-	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	75	0,01	225	0,03	-	-	150	-
Основні засоби та нематеріальні активи	91500	10,95	32555	4,10	36252	4,38	-58945	3697
Інші активи	9193	1,10	59344	7,48	59366	7,17	50151	22
Усього активів	835762	100,00	793509	100,00	827657	100,00	-42253	34148
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ								
Кошти клієнтів	527985	88,82	485991	95,09	530722	97,41	-41994	44731
Похідні фінансові зобов'язання	507	0,09	-	-	-	-	-	-
Відстрочені податкові зобов'язання	4700	0,79	1237	0,24	3387	0,62	-3463	2150
Інші зобов'язання	16272	2,74	23834	4,66	10726	1,97	7562	- 13108
Усього зобов'язань	594464	100,00	511062	100,00	544835	100,00	-83402	33773

Закінчення табл.2.1

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Статутний капітал	200000	69,86	200000	70,81	200000	70,72	0	0
Резервні та інші фонди банку	19472	6,80	19776	7,00	19811	7,00	304	35
Резерви переоцінок	18408	6,43	2337	0,83	2842	1,00	-16071	505
Нерозподілений прибуток	48418	16,91	60334	21,36	60169	21,27	11916	-165
Усього власного капіталу	286298	100,00	282447	100,00	282822	100,00	-3851	375
Усього зобов'язань та власного капіталу	835762		793509		827657		-42253	34148

Джерело : власні розрахунки за даними [33].

Згідно з аналізом балансу АТ "Полікомбанк" за період з 2021 по 2023 рік можна зробити висновок про зміни у загальній сумі активів, що відображають стан фінансових ресурсів компанії. За вказаний період загальна сума активів відображає певну нестабільність, зменшуючись у порівнянні з попереднім роком. Конкретно, у 2022 році порівняно з 2021 роком активи зменшилися на 42253 тис. грн., а в 2023 році зросли - на 34148 тис. грн.

Подальший аналіз розкриває, що ця зміна обумовлена переважно двома основними складовими активів: грошовими коштами та їх еквівалентами, а також кредитами та заборгованістю клієнтів. У 2022 році грошові кошти та їх еквіваленти зменшилися на 23750 тис. грн., однак у наступному році відбувся різкий позитивний зворотний рух, їх сума зросла на 93263 тис. грн. У той же час, кредити та заборгованість клієнтів в 2022 році зросли на 31028 тис. грн., але в 2023 році відбулась їх значне зменшення на 62609 тис. грн.

Слід відзначити тенденції в основних засобах та нематеріальних активах, які виявилися неоднозначними за аналізований період. У 2022 році сума основних засобів та нематеріальних активів зменшилась на 58945 тис. грн., але у 2023 році показник показав зростання на 3697 тис. грн. Це може

вказувати на стратегічні зміни в управлінні активами банку, можливо, пов'язані з оптимізацією портфеля або змінами у стратегії розвитку.

Щодо інших активів, вони проявили позитивну тенденцію, зростаючи протягом аналізованого періоду. У 2022 році їх сума зросла на 50151 тис. грн., а у 2023 році — на 22 тис. грн. Це свідчить про те, що, незважаючи на загальне зменшення активів у деяких сферах, банк здійснював інвестиції або розвивав додаткові джерела активів, що може свідчити про стратегічний розвиток та диверсифікацію діяльності.

Після детального аналізу пасивів АТ "Полікомбанк" можна визначити, що усього сума зобов'язань та власного капіталу протягом проаналізованого періоду мала неоднозначну тенденцію. Початкове зменшення на 42253 тис. грн. спостерігалось у 2022 році, а в 2023 р. сума зросла на 34148 тис.грн.

Основний внесок у цю динаміку зробили такі складові пасивів, як кошти клієнтів. У 2022 році цей показник зменшився на 41994 тис. грн., але в 2023 році відбулося зростання на 44731 тис. грн. Це може вказувати на зміни в стратегії залучення та управління коштами клієнтів, які могли бути спрямовані на зменшення ризиків або оптимізацію фінансових операцій.

Резерви переоцінок також відіграли значну роль у динаміці пасивів. У 2022 році ця сума зменшилась на 16071 тис. грн., а в 2023 році відбулося зростання на 505 тис. грн. Це може свідчити про зміни у стратегії ризик-менеджменту або про оцінку активів та зобов'язань.

Отже, аналіз пасивів АТ "Полікомбанк" дозволяє виявити зміни в стратегії фінансового управління, які впливають на загальну фінансову стійкість та конкурентоспроможність компанії.

Після аналізу балансу АТ "Полікомбанк" за період з 2021 по 2023 рік можна зазначити, що фінансовий стан банку відображає як позитивні, так і негативні тенденції. Деякі позитивні аспекти включають зростання певних активів та пасивів у 2023 році, а також покращення стратегії ризик-менеджменту, виражене збільшенням резервів переоцінки. Однак, зменшення загальної суми активів та зобов'язань, а також деякі інші негативні показники,

свідчать про нестабільність фінансового стану банку. Рекомендацією може бути подальший детальний аналіз та вдосконалення стратегій управління активами та пасивами з метою забезпечення стабільності та збалансованості фінансів у майбутньому.

На рис. 2.1 та рис. 2.2 відобразимо основні та найбільш значущі показники в структурі балансу АТ “Полікомбанк”.

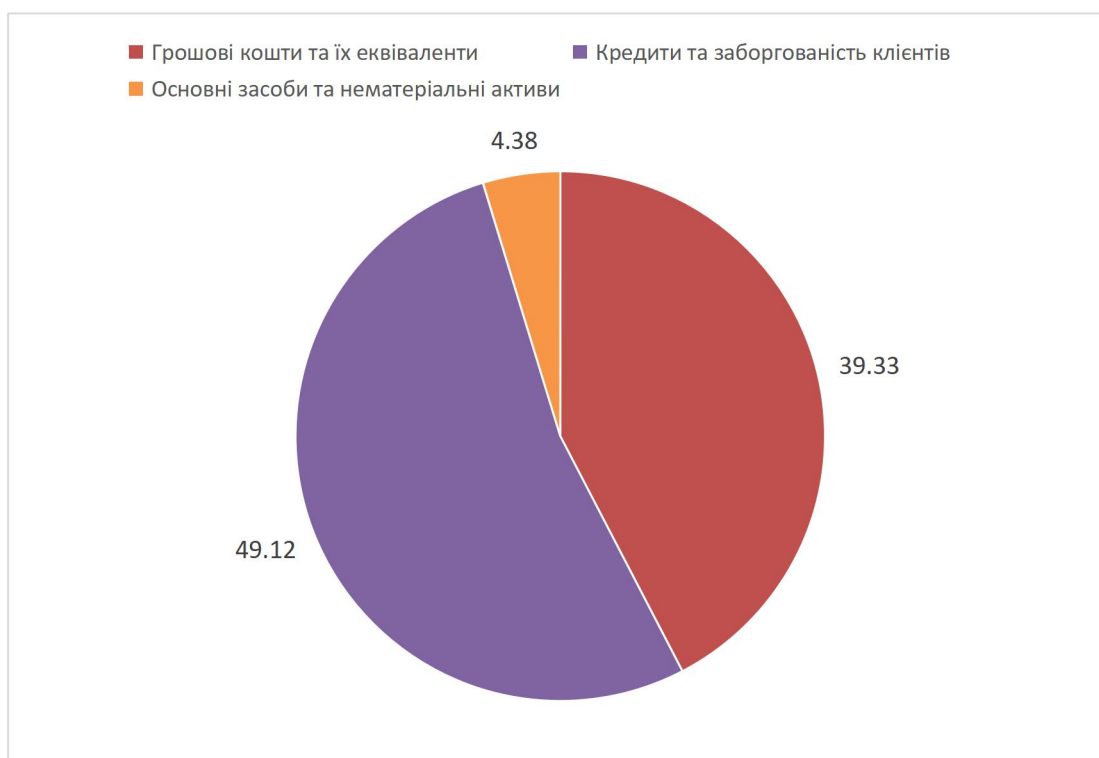

Рис. 2.1. Структура активів АТ “Полікомбанк” за 2023 р.

Джерело: побудовано автором за даними [33].

З рис. 2.1 можна зробити висновки, що розподіл питомої ваги за показниками майже не змінюється протягом аналізованого періоду. Найбільшу частину активів в структурі балансу складають кредити та заборгованість клієнтів за 2021р.-52,42%, за 2022 р.-59,13%, а за 2023 р.-49,12%. Зменшення питомої ваги кредитів та заборгованості клієнтів може вказувати на стратегічні зміни в діяльності банку. Наприклад, це може свідчити про зміну акцентів у фінансових операціях, розширення асортименту послуг або зміну підходів до ризик-менеджменту. Також, зниження цього показника може бути результатом змін у політиці

кредитування, таких як строгіші критерії видачі кредитів або активніша робота з відшкодуванням заборгованості.

Для забезпечення максимальних доходів та зниження ризиків, "Полікомбанк" може використовувати стратегію перерозподілу своїх активів. Це означає постійний аналіз фінансового ринку та економічних умов, щоб ідентифікувати нові можливості та виклики. Перерозподіл активів може включати зміну співвідношення між різними видами інвестицій, розподіл між різними секторами ринку або навіть географічними регіонами. Ця стратегія допомагає банку пристосовуватися до змін в економічному середовищі, мінімізуючи ризики та максимізуючи можливості для збільшення прибутку. Крім того, перерозподіл активів дозволяє збалансувати портфель банку, зменшуючи його вразливість до фінансових турбуленцій і коливань на ринку.

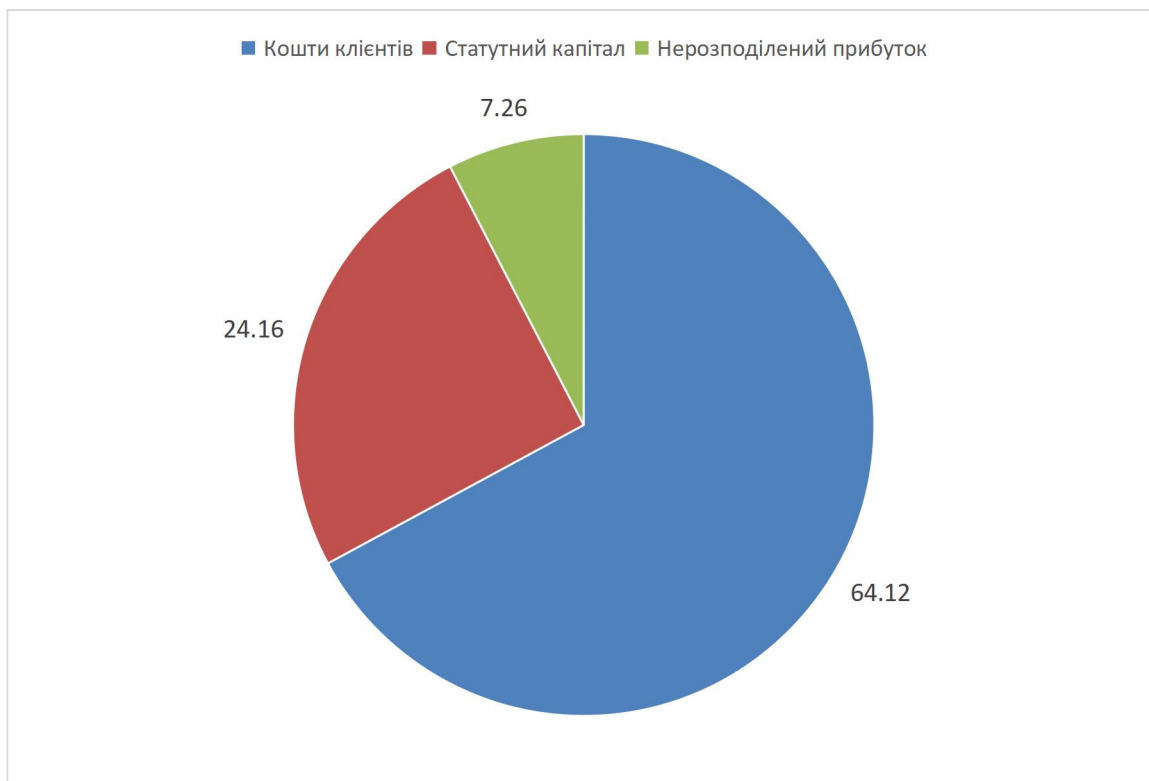

Рис. 2.2. Структура пасивів АТ "Полікомбанк" за 2023 р.

Джерело: побудовано автором за даними [33].

За аналізом структури пасивів АТ "Полікомбанк" за період 2021-2023 років можна виявити кілька ключових тенденцій. Перш за все, найбільш

значимою частиною пасивів є кошти клієнтів, які зростали протягом цього періоду. Це свідчить про збільшення довіри клієнтів до банку і, відповідно, збільшення обсягу залучених коштів. Це може бути індикатором успішної роботи банку та його привабливості для вкладників.

Другим важливим аспектом є стабільність статутного капіталу, який залишався практично незмінним протягом аналізованого періоду. Це означає, що банк має стійке фінансове підґрунтя і може забезпечити відшкодування зобов'язань перед вкладниками та кредиторами

Отже, зростання нерозподіленого прибутку та його значний вклад у структуру пасивів свідчать про покращення фінансової стійкості банку. Це означає, що банк здатний генерувати прибуток і має можливості для подальшого розвитку. Це може бути позитивним сигналом для інвесторів та акціонерів, оскільки нерозподілений прибуток може бути використаний для інвестицій у розвиток бізнесу або виплати дивідендів.

На рис. 2.3 та рис.2.4 зобразимо динаміку основних показників в балансі АТ “Полікомбанк”.

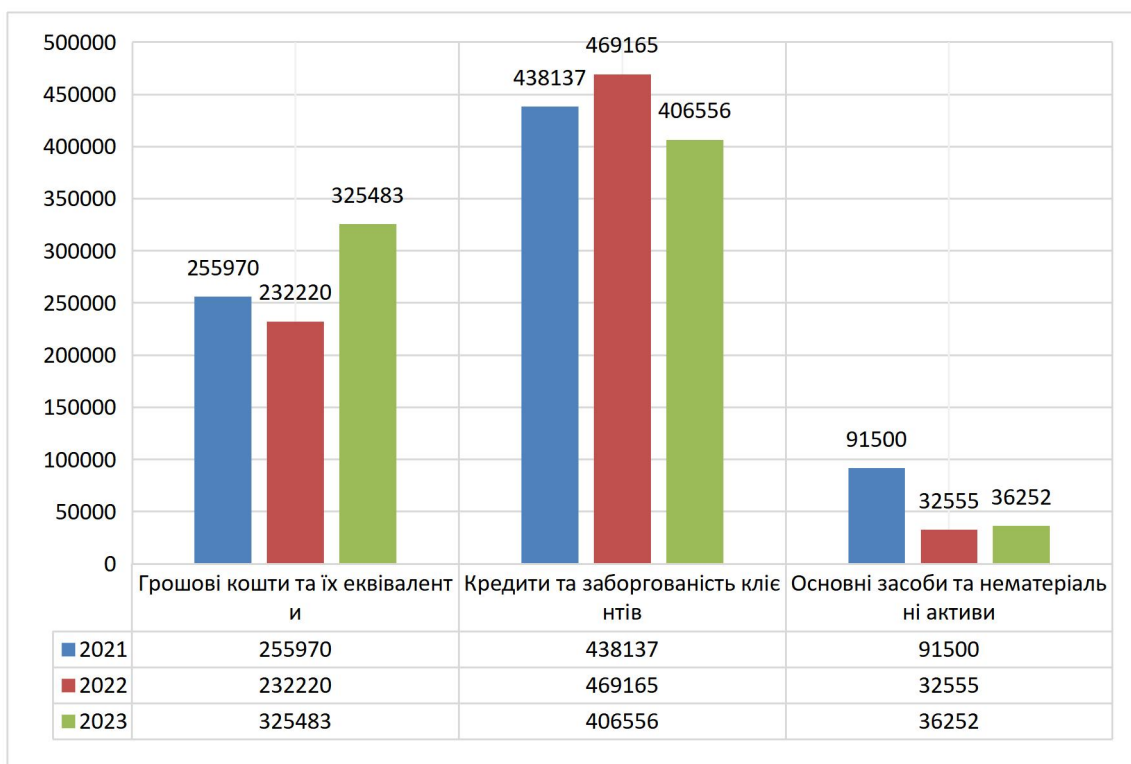

Рис. 2.3. Динаміка активів АТ “Полікомбанк” за 2021-2023 рр.

Джерело: побудовано автором за даними [33].

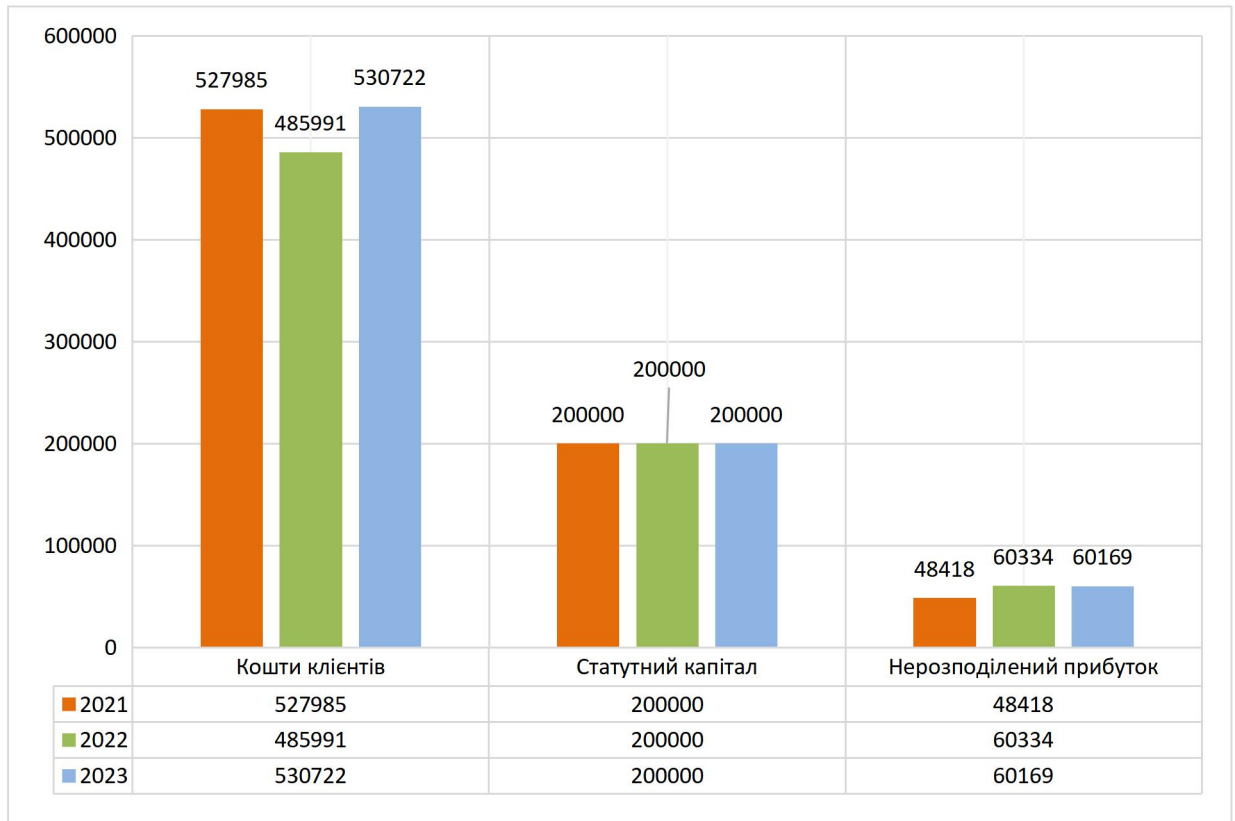

Рис. 2.4. Динаміка пасивів АТ “Полікомбанк” за 2021-2023рр.

Джерело: побудовано автором за даними [33]

Горизонтальний аналіз фінансового стану банку - це інструмент, який дозволяє вивчати зміни у його фінансах протягом конкретного періоду. Він допомагає виявити загальні тенденції та потенційні проблемні аспекти в його діяльності. Наприклад, через горизонтальний аналіз можна побачити, як змінювалися показники активів та пасивів банку з року в рік, чи спостерігалася тенденція до зростання чи зменшення.

З іншого боку, вертикальний аналіз фокусується на структурі фінансових показників банку. Він дозволяє дослідити, який відсоток від загального обсягу складають окремі елементи, такі як різні види активів чи пасивів. Наприклад, вертикальний аналіз може показати, скільки відсотків загальних активів банку складають його касові кошти, кредити клієнтам, і т.д.

Незважаючи на важливість методів аналізу, їх застосування супроводжується обмеженнями. Горизонтальний аналіз, хоч і дає загальне

уявлення про фінансовий стан банку, не дозволяє детально розглянути окремі складові його фінансів та визначити їх причини. Звертаючи увагу лише на процентні співвідношення, вертикальний аналіз може пропустити вплив факторів, таких як інфляція або коливання валютних курсів, що можуть спотворити об'єктивне уявлення про фінансове становище банку.

Отже, для отримання повної та об'єктивної картини фінансового стану банку доцільно поєднувати горизонтальний та вертикальний аналізи з іншими методами оцінки, такими як аналіз рентабельності, ліквідності та стабільності. Цей комплексний підхід дозволяє не лише виявити можливі проблеми та ризики, але й забезпечити більш точне та глибоке розуміння фінансового стану банку.

У табл. 2.2 наведено аналіз фінансових показників АТ "Полікомбанк", виконаний методом коефіцієнтів. Цей метод, відзначаючись простотою застосування та легкістю інтерпретації, ґрунтується на обчисленні відповідних показників на основі доступних фінансових звітів банку. Використання даного методу дозволяє фінансовим установам провести порівняльний аналіз власних показників з аналогічними показниками інших установ, що сприяє ідентифікації переваг та недоліків, а також встановленню стратегічних цілей та розробці перспективних напрямів розвитку.

Отже, для отримання повної та об'єктивної картини фінансового стану банку доцільно поєднувати горизонтальний та вертикальний аналізи з іншими методами оцінки, такими як аналіз рентабельності, ліквідності та стабільності. Цей комплексний підхід дозволяє не лише виявити можливі проблеми та ризики, але й забезпечити більш точне та глибоке розуміння фінансового стану банку.

Загалом, систематичний та всебічний аналіз фінансового стану банку, що включає поєднання різних методів оцінки та врахування зовнішніх і внутрішніх факторів, є ключовим для забезпечення його стійкості, розвитку та успішного функціонування у сучасних умовах.

Аналіз фінансового стану АТ "Полікомбанк" за методом коефіцієнтів за
2021-2023 рр.

Показник	Нормативне значення	2021	2022	2023
Коефіцієнти ліквідності				
Загальна ліквідність	Від 1 до 2	1,09	1,13	1,08
Термінова ліквідність	Від 0,6 до 1	0,79	0,85	0,62
Абсолютна ліквідність	Від 0,2 до 0,6	0,39	0,37	0,41
Коефіцієнти фінансової стійкості				
Фінансової автономії	$\geq 0,5$	0,09	0,13	0,13
Концентрації позикового капіталу	$< 0,5$	0,84	0,83	0,83
Маневреності власного капіталу	> 0	0,69	0,72	0,71
Фінансової стабільності	≥ 1	1,09	1,1	1,13
Коефіцієнти ефективності діяльності				
Рентабельність діяльності за витратами	$> 0,2$	1,02	1,1	1,56
Рентабельність банківських активів	$> 0,01$	0,02	0,2	0,03
Рентабельність капіталу	$> 0,15$	0,17	0,15	0,22

Джерело : розраховано автором за даними [33].

За аналізом даних у таблиці 2.2 можна зазначити, що АТ "Полікомбанк" має стабільно високий рівень ліквідності протягом дослідженого періоду. У порівнянні з 2021 роком, загальна ліквідність у 2022 році зросла на 0,04 п.п., але зменшилась на 0,05 п.п. у 2023 році. Термінова ліквідність також відображає подібну тенденцію: спочатку зросла на 0,06 п.п., а потім зменшилась на 0,23 п.п., проте все ще залишається в межах норми.

Абсолютна ліквідність показує незначні коливання: у 2022 році вона зменшилась на 0,02 п.п., а в наступному році зросла на 0,04 п.п. Ці показники свідчать про наявність достатньої кількості оборотних активів підприємства для погашення його поточних зобов'язань.

У сфері фінансової стійкості важливим є аналіз коефіцієнтів. Наприклад, коефіцієнт фінансової автономії залишається нижчим за нормативний рівень, але відзначається зростанням у 2022 році на 0,04 п.п., і залишається на такому ж рівні у 2023 році. У 2021 році показник концентрації позикового капіталу перевищував норму на 0,34 п.п., а у 2022 та 2023 роках також перевищував норматив на 0,33 п.п. Це свідчить про значну залежність "Полікомбанку" від позикових ресурсів та недостатню платоспроможність у довгостроковому плані. Проте банк відповідно дотримується нормативів маневреності власного капіталу та фінансової стійкості.

Зокрема, коефіцієнт маневреності власного капіталу показує позитивну динаміку: у 2022 році він зріс на 0,03 п.п. порівняно з попереднім роком, хоча у 2023 році зменшився на 0,01 п.п. Коефіцієнт фінансової стабільності також збільшився: у 2022 році на 0,01 п.п., а у 2023 році на 0,02 п.п. Це свідчить про наявність достатньої суми власного капіталу, яка забезпечує фінансову стабільність банку.

Щодо результативності діяльності, слід відзначити відповідність нормам та позитивну динаміку. Наприклад, коефіцієнт рентабельності діяльності за витратами збільшується щороку: спочатку на 0,08 п.п., а потім ще на 0,46 п.п. Рентабельність банківських активів у 2021 і 2022 роках складала 0,02, а у 2023 році зросла незначно на 0,01 п.п. Щодо рентабельності капіталу, у 2022 році вона знизилася до нормативного мінімуму, але у 2023 році збільшилася на 0,07 п.п. Ці дані свідчать про початок продуктивного використання власного капіталу АТ "Полікомбанком".

Серед недоліків методу коефіцієнтів можна виокремити кілька аспектів. По-перше, його спрощеність може призвести до недооцінки складнощів фінансового стану банку, оскільки коефіцієнти не враховують всіх можливих нюансів. Відсутність додаткового контексту також ускладнює оцінку ситуації, оскільки числові значення не розглядаються в контексті діяльності банку.

По-друге, результати коефіцієнтів можуть бути спотворені залежно від точності та достовірності фінансових даних, що наводяться у звітах банку. Помилки чи неправильне введення даних можуть призвести до неточних результатів, що ускладнює об'єктивну оцінку фінансового стану.

Також важливо враховувати, що коефіцієнти не враховують контекстуальні аспекти діяльності банку. Наприклад, високий рівень рентабельності може свідчити про ефективність, але не враховує ризики та складнощі, з якими може зіткнутися банк у своїй діяльності.

Аналіз кредитного портфеля є ключовим інструментом для фінансових установ, оскільки він дозволяє їм здійснювати оцінку ризиків, пов'язаних з кредитними операціями, і приймати належні заходи для їх управління.

По-перше, цей аналіз допомагає ідентифікувати кредити з підвищеним ризиком неплатоспроможності або іншими порушеннями, що дозволяє банкам своєчасно реагувати на ці проблеми. Крім того, він допомагає у визначенні потреб у ресурсах для фінансування кредитів та оптимізації структури фінансування.

Друге, аналіз дозволяє виявляти слабкі місця в кредитному портфелі, такі як сектори з високим ризиком або клієнти з проблемами у платежах, та приймати заходи для поліпшення якості портфелю та зменшення можливих збитків.

Третє, цей аналіз є важливим для стратегічного управління, оскільки він дозволяє визначити потенційні можливості для розвитку кредитного бізнесу та встановлювати відповідну стратегію.

Проте, наявні певні труднощі, які включають у себе недостатню якість даних та складність моделей оцінки ризику. Для вирішення цих проблем

важливо постійно вдосконалювати системи збору та зберігання даних, використовувати автоматизовані системи і розробляти аналітичні моделі для ефективної оцінки ризиків. Крім того, важливо забезпечувати ефективне управління ризиками, розробляючи відповідну стратегію та проводячи регулярний моніторинг кредитного портфелю.

Здійснено аналіз кредитних операцій АТ "Полікомбанк" за період з 2021 по 2023 рік на основі фінансової звітності. У табл. 2.3 представлені обсяги надання кредитів клієнтам.

Таблиця 2.3

Аналіз кредитів та авансів АТ "Полікомбанк" наданих клієнтам за 2021-2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Відхилення 2023/2021	
				Тис.грн.	%
Кредити, надані юридичним особам та фізичним особам-підприємцям	445983	503981	470057	24074	5,39
Кредити, надані фізичним особам	16674	15110	14823	-1851	-11,1
Іпотечні кредити фізичним особам	423	401	380	-43	-10,16
Резерв під знецінення кредитів	(24943)	(50327)	(78704)	(53761)	215,54
Усього кредитів за мінусом резервів	438137	469165	406556	-31581	-7,2

Джерело: розраховано автором за даними [33].

Аналіз кредитів та авансів АТ "Полікомбанк" за 2021-2023 рр. виявляє динаміку розвитку фінансових операцій у вказаному періоді. Загальна кількість кредитів, що надані юридичним особам та фізичним особам-підприємцям, показала зростання на 5.39% протягом трьох років, досягнувши значення 470057 тис. грн. у 2023 році. У той же час, обсяг кредитів, наданих

фізичним особам, та іпотечних кредитів фізичним особам відзначився зменшенням на 11.1% та 10.16% відповідно у 2023 році. Ці зміни можуть відображати різні стратегії банку щодо ризикованих груп клієнтів або зміни в умовах ринку.

Значення резерву під знецінення кредитів виросло на 215.54% за три роки, що свідчить про збільшення обсягу непогашених кредитів або загальний ризик для банку у цьому плані. Усього кредитів за мінусом резервів спостерігається зменшення на 7.2% у 2023 році. Це може вказувати на зміни в стратегії управління ризиками банку або вплив факторів зовнішнього середовища на кредитний портфель.

Проаналізуємо структуру кредитів за видами економічної діяльності (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Структура кредитів за видами економічної діяльності

Вид економічної діяльності	2022		2023	
	тис.грн	%	тис.грн.	%
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг	141810	27,3	90581	18,7
Торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	85907	16,5	80156	16,5
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	176461	34,0	203112	41,9
Виробництво	55346	10,7	73158	15,0
Фізичні особи	15511	3,0	15203	3,1
Інші	44457	8,5	23050	4,8
Усього кредитів та заборгованості клієнтів без резервів	519492	100	485260	100

Джерело: розраховано автором за даними [33].

Аналізуючи структуру кредитів за видами економічної діяльності в АТ "Полікомбанк" за 2022 та 2023 роки, можна відзначити певні зміни в розподілі кредитних ресурсів. У 2023 році значення операцій з нерухомим майном, оренди, інжинірингу та надання послуг скоротилося на 36.2% порівняно з 2022 роком. Це може вказувати на зміну пріоритетів банку або на зміну умов ринку для цих секторів економіки. Також відзначається зменшення сектору торгівлі, ремонту автомобілів та побутових виробів на 6.7%, що може бути наслідком змін споживчих уподобань або кон'юнктури ринку. З іншого боку, сектор сільського господарства, мисливства та лісового господарства показав зростання на 15.1%, вказуючи на певну активізацію у цих галузях економіки.

У цілому, можна відзначити зростання виробничого сектору на 32.1%, що може свідчити про позитивні тенденції у виробничому секторі економіки. Проте, сектор "Інші" показав значне зменшення на 48.1%, що може відобразити різні фактори, такі як зміни в стратегії банку або зміни в економічній ситуації.

2.2. Аналіз ефективності використання ресурсів банківської установи

Для вивчення фінансових результатів діяльності АТ "Полікомбанк" за період з 2021 по 2023 роки, проведемо аналіз витрат, що зазначені у табл. 2.5. Мета цього аналізу полягає в оцінці ефективності використання ресурсів та визначенні ключових аспектів фінансової діяльності банку протягом цього періоду.

Таблиця 2.5 містить інформацію про різноманітні види витрат, які здійснювалися банком протягом зазначених років. Аналіз цих витрат дозволить нам виявити тенденції у зміні витратного патерну банку, визначити основні сфери витрат, які впливають на його фінансові результати,

а також з'ясувати, чи відповідають ці витрати стратегічним цілям та планам банку.

Таблиця 2.5

Аналіз витрат АТ “Полікомбанк”

Показники	Роки			Відхилення 2023/2021	
	2021	2022	2023	Абсолютне, +/-	Відносне, %
Процентні витрати	24579	20227	33728	9149	37,22
Комісійні витрати	2144	1005	1331	-813	-37,92
Адміністративні та операційні витрати	37346	14154	18639	-18707	-50,1
Витрати на виплати працівникам	29927	18138	22897	-7030	-23,5
Амортизаційні витрати	5675	3880	3302	-2373	-41,81
Всього	99671	57404	79897	-19774	-19,84

Джерело: створено автором за даними [33].

Протягом аналізованого періоду прослідковується тенденція до зниження витрат. Загалом у 2023 році витрати зменшились на 19,84% в порівнянні з показниками за 2021 рік. Це відбулося за рахунок зниження адміністративних та операційних витрат на 50,1% , а також амортизаційних витрат на 41,81% . Це означає, що банку успішно вдалося зменшити витрати на управління та операційну діяльність, що може бути результатом оптимізації бізнес-процесів, удосконалення внутрішніх процедур або раціоналізації ресурсів. Також зменшення амортизаційних витрат свідчить про можливе зниження зносу матеріальних активів або впровадження більш ефективних методів управління активами.

Ці позитивні тенденції можуть вказувати на підвищення ефективності діяльності банку та покращення його фінансового стану.

Також проведемо аналіз доходів АТ “Полікомбанк” за 2021-2023рр. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Аналіз доходів АТ “Полікомбанк”

Показники	Роки			Відхилення 2023/2021	
	2021	2022	2023	Абсолютне, +/-	Відносне, %
Процентні доходи	62600	57516	83210	20610	32,92
Комісійні доходи	38021	14780	20190	-17831	-46,9
Інші доходи	3224	663	2318	-906	-28,1
Всього	103845	72959	105718	1873	1,8

Джерело: створено автором за даними [33].

За досліджуваний період доходи АТ "Полікомбанк" зросли на 1,8%. Це вказує на загальну позитивну динаміку у фінансовій діяльності банку. Однак, варто врахувати, що збільшення процентних доходів на 32,92% було частково збалансоване зменшенням комісійних доходів на 46,9% та інших доходів на 28,1%. Це може вказувати на зміни в стратегії банку щодо джерел генерації доходів та можливі проблеми у сегменті комісійних послуг або інших додаткових джерел доходів.

Отже, комплексний аналіз доходів і витрат АТ "Полікомбанк" дозволить виявити ключові фактори, що впливають на фінансову діяльність банку, та розробити рекомендації для підвищення ефективності його діяльності. Це сприятиме не лише зростанню доходів, але й забезпеченню фінансової стійкості банку в умовах конкуренції та змін економічної кон'юнктури.

На основі аналізу даних, наведених вище, проаналізуємо динаміку зміни доходів та витрат АТ “Полікомбанк” за 2021-2023 рр. (рис. 2.5).

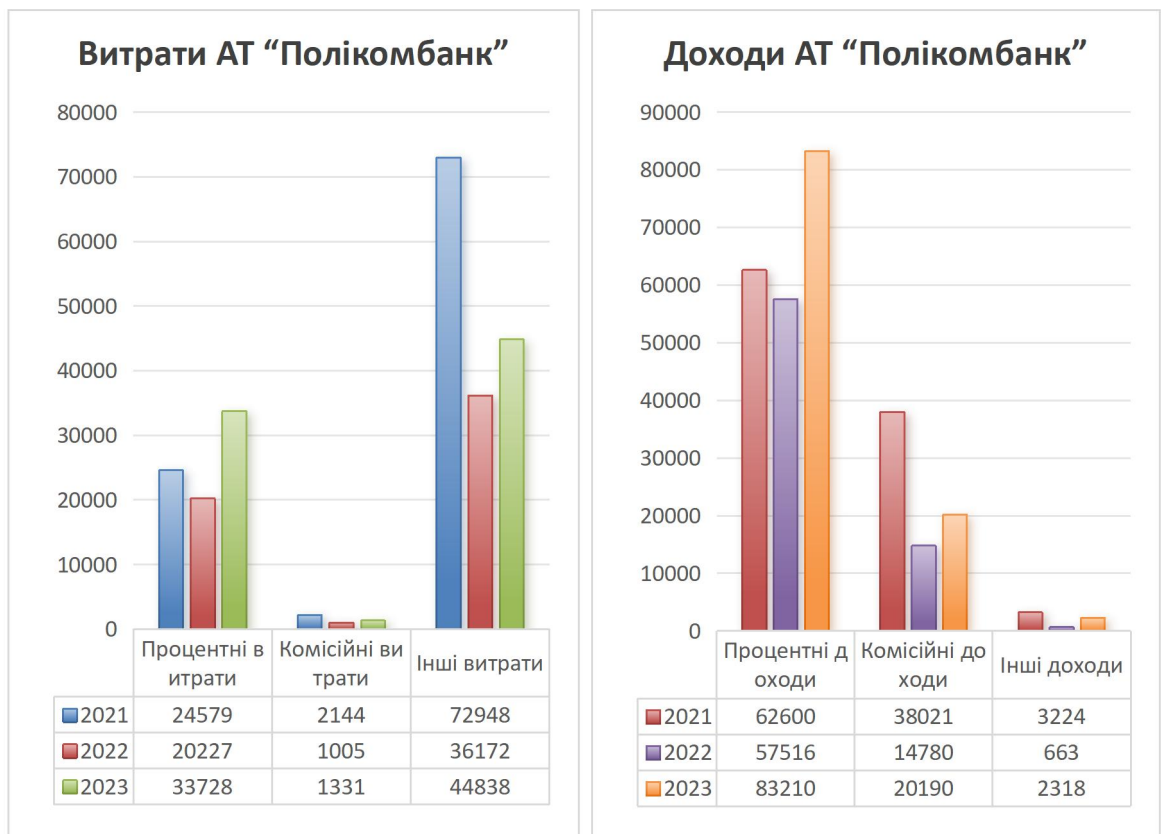

Рис. 2.5. Динаміка зміни доходів та витрат АТ “Полікомбанк” за 2021-2023 рр.

Джерело: створено автором на основі [33].

Для оцінки ефективності використання основних засобів АТ «Полікомбанк» необхідно провести аналіз таких ключових показників, як фондоддача, фондомісткість, коефіцієнт зносу основних засобів та коефіцієнт придатності основних засобів. Оцінка цих показників у динаміці дозволяє виявити тенденції в управлінні основними засобами АТ «Полікомбанк». Зростання фондоддачі та зменшення фондомісткості може свідчити про підвищення ефективності використання активів. Аналіз коефіцієнтів зносу та придатності допомагає визначити необхідність капітальних вкладень для оновлення основних засобів та підтримання їх в належному стані.

Ці показники дозволяють оцінити ефективність використання активів та їхню загальну продуктивність, що є важливим для стратегічного планування та прийняття управлінських рішень (табл.2.7).

Аналіз використання основних засобів АТ "Полікомбанк"

Показники	Роки			Відхилення 2023/2021,%
	2021	2022	2023	
Коефіцієнт зносу ,%	0,39	0,41	0,48	23,07
Коефіцієнт придатності,%	0,52	0,47	0,42	-19,23
Фондовіддача	4,96	5,63	6,98	40,72
Фондомісткість	0,18	0,17	0,11	-38,88

Джерело: створено автором на основі [33].

Протягом розглянутого періоду виявлено кілька ключових тенденцій у використанні основних засобів АТ "Полікомбанк", що можуть впливати на ефективність функціонування банку.

По-перше, коефіцієнт зносу поступово зростає, досягаючи значення 0,48 на 2023 рік, що перевищує допустимі норми. Це свідчить про негативну тенденцію і вказує на необхідність звернути увагу на питання технічного обслуговування та ремонту основних засобів у банківському секторі.

Показник придатності основних засобів також зменшується, досягаючи 0,42 на 2023 рік, що нижче від нормативного значення. Це може свідчити про зношеність або неефективне використання активів банку.

Натомість, фондівіддача протягом досліджуваного періоду показує зростання. Станом на 2023 рік вона зросла на 40,72% порівняно з 2021 роком. Це підвищення свідчить про покращення ефективності використання основних засобів, що може бути результатом оптимізації виробничих процесів або впровадження нових технологій.

У той же час, показник фондомісткості зазнав зниження. Станом на 2023 рік він становить 0,11, що на 38,88% менше, ніж в 2021 році. Це може

свідчити про збільшення потужності банку і зменшення витрат на виробництво.

Отже, з урахуванням вищезазначених тенденцій можна зробити висновок, що ефективне використання основних засобів АТ "Полікомбанк" потребує уваги до питань технічного обслуговування, а також можливих стратегічних коригувань для підтримки або підвищення загальної ефективності банку.

Проаналізуємо вплив скорочення витрат та зростання доходів на фінансові результати діяльності АТ "Полікомбанк" за 2021-2023 рр. (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8

Аналіз результатів діяльності АТ "Полікомбанк"

Показники	Роки			Відхилення 2023/2021	
	2021	2022	2023	Абсолютне, +/-	Відносне ,%
Процентні доходи	62600	57516	83210	20610	32,92
Процентні витрати	24579	20227	33728	9149	37,22
Чистий процентний дохід	38021	37289	49482	11461	30,14
Прибуток до оподаткування	7267	717	5420	-1847	-25,41
Прибуток	6070	587	4433	-1637	-26,96

Джерело: створено автором за даними [33].

Аналіз результатів діяльності АТ "Полікомбанк" за аналізований період вказує на деякі важливі тенденції. За цей період спостерігалось зменшення прибутку банку на 26,96%. Водночас, інші ключові показники, такі як процентні доходи, процентні витрати та чистий процентний дохід, показали позитивну динаміку, збільшившись на 32,92%, 37,22% та 30,14% відповідно. Однак, необхідно відзначити, що зменшення прибутку відбулося навіть за

таких умов, що може свідчити про неефективне управління ризиками або контролем витрат.

Після проведеного аналізу використання ресурсів банківської установи АТ "Полікомбанк" можна зробити наступні висновки та вказати шляхи підвищення її ефективності:

Аналіз балансу АТ "Полікомбанк" за період з 2021 по 2023 рік показує, що фінансовий стан банку відображає як позитивні, так і негативні тенденції. Деякі позитивні аспекти включають зростання певних активів та пасивів у 2023 році, а також покращення стратегії ризик-менеджменту, виражене збільшенням резервів переоцінки. Однак, зменшення загальної суми активів та зобов'язань, а також деякі інші негативні показники, свідчать про нестабільність фінансового стану банку. Рекомендацією може бути подальший детальний аналіз та вдосконалення стратегій управління активами та пасивами з метою забезпечення стабільності та збалансованості фінансів у майбутньому.

Аналіз кредитів та авансів АТ "Полікомбанк" за 2021-2023 рр. виявляє динаміку розвитку фінансових операцій у вказаному періоді. Загальна кількість кредитів, що надані юридичним особам та фізичним особам-підприємцям, показала зростання на 5.39% протягом трьох років, досягнувши значення 470057 тис. грн. у 2023 році. У той же час, обсяг кредитів, наданих фізичним особам, та іпотечних кредитів фізичним особам відзначився зменшенням на 11.1% та 10.16% відповідно у 2023 році. Ці зміни можуть відображати різні стратегії банку щодо ризикованих груп клієнтів або зміни в умовах ринку.

Значення резерву під знецінення кредитів виросло на 215.54% за три роки, що свідчить про збільшення обсягу непогашених кредитів або загальний ризик для банку у цьому плані. Усього кредитів за мінусом резервів спостерігається зменшення на 7.2% у 2023 році. Це може вказувати на зміни в стратегії управління ризиками банку або вплив факторів зовнішнього середовища на кредитний портфель.

Аналіз показав наявність негативних тенденцій у показниках зносу та придатності основних засобів. Це вказує на необхідність удосконалення стратегій технічного обслуговування та управління активами, щоб забезпечити їх тривалий та ефективний функціонування.

Позитивна динаміка у фондоддачі, свідчить про певний рівень оптимізації використання ресурсів. Проте, необхідно продовжувати цей напрямок розвитку, шляхом подальшої оптимізації процесів та впровадження нових технологій з метою підвищення продуктивності та конкурентоспроможності банку.

Зниження показника фондомісткості вимагає уваги до стратегічного планування, зокрема визначення пріоритетних напрямків розвитку та встановлення механізмів контролю за впровадженням рекомендацій. Це дозволить банку ефективніше використовувати свої ресурси та досягти більш стабільного й успішного фінансового результату.

2.3. Шляхи підвищення ефективності використання ресурсів АТ "Полікомбанк"

Ефективне використання ресурсів є надзвичайно важливим для будь-якої фінансової установи, особливо для банків, які діють в умовах високої конкуренції та економічної нестабільності. АТ "Полікомбанк" прагне покращити свою ефективність шляхом оптимізації використання своїх ресурсів.

Ефективне використання ресурсів у банківському секторі можна визначити як оптимальне розподілення та використання фінансових, матеріальних і людських ресурсів для досягнення максимальних фінансових результатів при мінімальних витратах. Основні принципи ефективного використання ресурсів включають [34]:

1. Раціональне планування: Ефективне планування передбачає детальний аналіз наявних ресурсів і потреб банку, а також стратегічне планування для забезпечення їх оптимального використання.

2. Оптимізація процесів: Впровадження сучасних методів управління та автоматизація банківських процесів дозволяють знизити витрати та підвищити продуктивність.

3. Контроль і моніторинг: Постійний контроль і моніторинг використання ресурсів забезпечують своєчасне виявлення та усунення неефективностей, що дозволяє підтримувати високу ефективність роботи банку.

Ці принципи дозволяють АТ "Полікомбанк" максимально ефективно використовувати свої ресурси, забезпечуючи стійкий розвиток і конкурентоспроможність у мінливих економічних умовах.

Забезпечення оптимального використання ресурсів у банківській сфері стає все більш актуальним завданням, оскільки умови фінансового ринку постійно змінюються. Ці зміни вимагають від банків не лише швидкої адаптації, але й впровадження новітніх технологій для підвищення ефективності та конкурентоспроможності. Успішне використання ресурсів є ключовим фактором для забезпечення стійкості та успіху банку в сучасному фінансовому середовищі [35].

Наукові дослідження, присвячені концепції "ефективного використання ресурсів", охоплюють широкий спектр аспектів. Це включає оптимізацію капіталу, раціональне використання активів, зменшення витрат, підвищення прибутковості та забезпечення фінансової стабільності. Вчені аналізують різні підходи до цих питань, але однозначного визначення "ефективного використання ресурсів" досі не існує [36]. Кожен підхід має свої особливості та акценти, що відображають багатогранність цієї концепції.

Оцінка продуктивності та фінансових результатів є ключовим елементом у визначенні ефективності діяльності банку. Це включає аналіз фінансових показників, таких як рентабельність, ліквідність, та капіталізація.

Впровадження інноваційних технологій у банківську сферу відіграє важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності банків і забезпеченні їх відповідності сучасним стандартам. Технологічні нововведення, такі як автоматизація процесів, використання великих даних (Big Data), штучного інтелекту (AI) та блокчейну, дозволяють банкам оптимізувати операції, знижувати витрати та покращувати якість обслуговування клієнтів [37].

Банківський сектор під впливом швидких технологічних змін змушений постійно адаптуватися до нових умов. Це включає не лише впровадження нових технологій, але й перегляд існуючих бізнес-моделей та стратегій [38]. Банки, що успішно адаптуються до цих змін, можуть зберегти свої позиції на ринку та ефективно задовольняти потреби клієнтів. Таким чином, здатність до інновацій та адаптації стає критично важливою для довгострокового успіху та стабільності банківських установ.

Впровадження передових технологій, спрямованих на підвищення швидкості, ефективності та безпеки у використанні ресурсів, відкриває перед банками можливість підвищити їх конкурентоспроможність і забезпечити високоякісне обслуговування клієнтів (рис. 2.6).

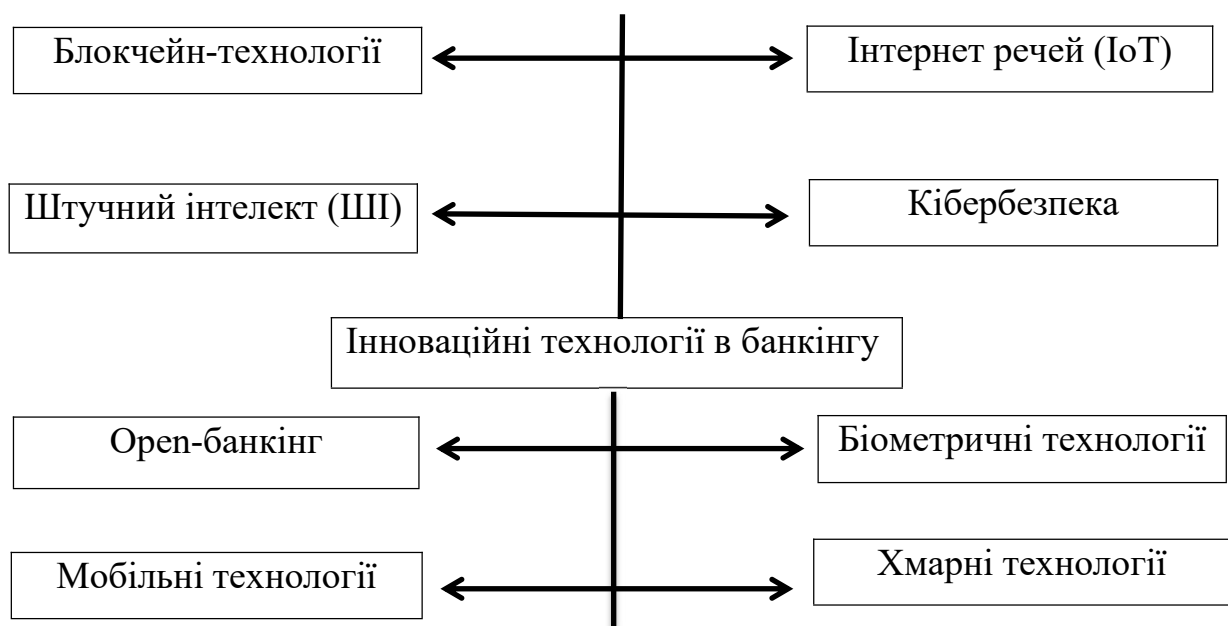

Рис. 2.6. Інноваційні технології в банкінгу під час воєнного стану

Джерело : створено автором на основі [39-42].

Використання штучного інтелекту (ШІ) у банківській галузі здатне забезпечити значні переваги, включаючи ефективне управління витратами на працю та підвищення точності прийняття рішень. Впровадження інноваційних систем у банківському секторі відкриває нові перспективи для підвищення ефективності та конкурентоспроможності установ. Зокрема, можна виділити такі ключові аспекти [43]:

1. Автоматизація рутинних завдань та оптимізація ресурсів: Впровадження ШІ дозволяє автоматизувати рутинні операції, такі як обробка транзакцій, верифікація даних та підготовка звітів. Це звільняє ресурси для виконання стратегічних завдань, що потребують більш високого рівня кваліфікації. Таким чином, персонал може зосередитися на аналітичній роботі та прийнятті стратегічних рішень, що сприяє більш ефективному використанню кадрових ресурсів.

2. Підвищення швидкості обробки даних та операцій: ШІ здатен значно прискорити обробку великих обсягів даних і здійснення банківських операцій. Це дозволяє не лише покращити обслуговування клієнтів, зменшивши час очікування, але й оперативніше реагувати на ринкові зміни та виявляти нові можливості для бізнесу.

3. Аналіз даних та управління ризиками: Використання ШІ для аналізу даних допомагає виявляти аномалії та потенційні загрози. Алгоритми машинного навчання можуть ідентифікувати підозрілі транзакції та фінансові маніпуляції, знижуючи таким чином ризики шахрайства та інших незаконних дій. Це забезпечує додатковий рівень безпеки для банків та їхніх клієнтів.

4. Персоналізація фінансових послуг: Завдяки алгоритмам ШІ можна забезпечити індивідуалізоване обслуговування клієнтів. Аналізуючи поведінку клієнтів та їхні фінансові звички, банк може пропонувати персоналізовані продукти та послуги, що підвищує задоволеність клієнтів та сприяє лояльності.

Крім ШІ, в банківському секторі набирає популярності використання блокчейн-технологій, які сприяють підвищенню рівня безпеки та прозорості фінансових операцій. Основні переваги блокчейну включають:

Високий рівень захисту конфіденційності та надійність операцій: Блокчейн технологія ґрунтується на використанні криптографічних методів, що забезпечують захист даних та конфіденційність інформації. Це робить фінансові операції більш безпечними та знижує ризики несанкціонованого доступу.

Прозорість та доступність інформації: Розподілена база даних, що є основою блокчейну, забезпечує прозорість та доступність інформації для всіх учасників мережі. Це створює довіру між учасниками та забезпечує можливість перевірки транзакцій у будь-який момент.

Скорочення витрат через усунення посередників: Блокчейн дозволяє здійснювати фінансові операції безпосередньо між учасниками, минаючи традиційних посередників, таких як банки та фінансові установи. Це спрощує процес транзакцій та знижує витрати на їх проведення.

Таким чином, впровадження штучного інтелекту та блокчейн-технологій у банківську сферу значно покращує якість обслуговування клієнтів, знижує ризики та підвищує конкурентоспроможність банків. Інноваційні технології забезпечують не лише оптимізацію операцій та підвищення ефективності, але й створюють нові можливості для розвитку та адаптації до сучасних вимог ринку.

Застосування інноваційних технологій у банківській галузі під час воєнного стану має значний потенціал для підвищення якості фінансових послуг та забезпечення стабільності фінансової системи.

Перш за все, важливо відзначити, що технологія блокчейну виявляється ефективним інструментом для забезпечення безпеки та цілісності фінансових транзакцій. Вона гарантує надійність зберігання інформації та запобігає можливості фальсифікації даних, що стає критично важливим у періоди нестабільності.

Ще одним важливим аспектом є концепція відкритого банкінгу (Open-banking), яка полягає в спільному зусиллі банків, третіх сторін та постачальників технологій для створення мереж передачі даних. Основна перевага відкритого банкінгу полягає в економії коштів за рахунок мінімізації витрат на утримання великого персоналу та особистого забезпечення. Проте, варто враховувати ймовірність технічних збоїв та хакерських атак, що можуть стати перешкодою на шляху досягнення цієї мети, а також потребу в значних витратах коштів та часу на початковому етапі впровадження [44].

Використання Інтернету речей (IoT) в банківській сфері стає ключовим чинником у реалізації широкого спектру можливостей для оптимізації бізнес-процесів та поліпшення обслуговування клієнтів.

Ця технологія дозволяє банкам ефективно впроваджувати системи моніторингу ресурсів і активів, що сприяє підвищенню продуктивності та раціоналізації робочих процесів. Автоматизований моніторинг дозволяє уникнути зайвого навантаження на персонал і зменшити час, необхідний для вирішення завдань.

Крім того, використання IoT управляє підтримкою банкоматів, дозволяючи аналізувати попит та покращувати їхнє розташування для максимізації зручності для клієнтів. Це допомагає забезпечити оптимальне використання ресурсів та підвищити ефективність обслуговування [45].

Забезпечення кібербезпеки стає одним із ключових завдань для банківських установ у зв'язку зі зростаючим використанням інноваційних технологій. У сучасних умовах банки часто стають мішенню для кібератак, які можуть призвести до шахрайських фінансових операцій або порушень у роботі їхніх платіжних систем. Для запобігання таким загрозам банки активно інвестують у кібербезпеку. Це включає в себе навчання персоналу, розробку ефективних стратегій захисту та постійне оновлення засобів безпеки. Такий комплексний підхід сприяє захисту клієнтів від потенційних загроз та забезпечує безперебійне функціонування фінансових операцій.

Хмарні технології відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування та зберігання даних у банківській сфері. Перенесення інфраструктури в хмару та налаштування віддалених каналів зв'язку дозволяє банкам не лише отримувати додаткові сервіси, але й забезпечувати високий рівень захисту даних. Хмарні рішення сприяють розширенню спектру послуг, доступних для клієнтів, що підвищує їх задоволеність та сприяє зміцненню конкурентних позицій банку. До того ж, хмарні технології дозволяють банкам бути більш гнучкими та швидко реагувати на зміни у ринковому середовищі [46].

Голосова біометрія стає все більш популярною як метод ідентифікації особи, базуючись на унікальних характеристиках голосу. Використання цієї технології спрощує процес взаємодії клієнтів з банком, забезпечуючи більшу безпеку та зручність. Голосова біометрія дозволяє додатково захистити особисті дані та рахунки клієнтів, що знижує ризик шахрайства та несанкціонованого доступу до фінансової інформації [47].

Впровадження інноваційних підходів у банківську сферу допомагає значно підвищити ефективність використання ресурсів, знизити витрати та підвищити конкурентоспроможність. Інноваційні технології також сприяють покращенню безпеки та розширенню впливу банків на ринку. Завдяки цим технологіям банки стають більш адаптивними до змін у галузі фінансів та технологій, що дозволяє їм краще задовольняти потреби клієнтів та забезпечувати стабільний розвиток.

Ефективне управління ресурсами є одним із найважливіших завдань для банківських установ, особливо в умовах воєнного стану або інших кризових ситуацій. У таких умовах банки мають бути готовими до швидких та невідкладних змін у своїй стратегії та діяльності. Використання передових технологій дозволяє банкам ефективно адаптуватися до нових умов, знижувати витрати та зберігати свою конкурентоспроможність навіть у періоди невизначеності.

Завдяки впровадженню сучасних технологій, банки можуть забезпечувати безперервність своєї діяльності та надавати клієнтам високоякісні фінансові послуги навіть у складних умовах. Такі технології дозволяють оптимізувати внутрішні процеси, автоматизувати рутинні операції та швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі. Такий підхід допомагає банкам зберігати стабільність та впевненість у своїй здатності ефективно функціонувати навіть у непередбачуваних обставинах.

Дослідження шляхів підвищення ефективності використання ресурсів АТ «Полікомбанк» дозволило визначити основні напрями для покращення діяльності банку. Перш за все, важливою є оптимізація структури капіталу та зниження витрат, що сприятиме підвищенню прибутковості та стабільності банку. Впровадження сучасних інформаційних технологій та автоматизація процесів дозволять скоротити операційні витрати та підвищити якість обслуговування клієнтів. Також необхідним є покращення системи управління ризиками, що дозволить мінімізувати фінансові втрати та забезпечити надійність банківських операцій.

Диверсифікація кредитного портфеля та розширення спектру банківських послуг сприятимуть залученню нових клієнтів та підвищенню конкурентоспроможності банку. Важливим аспектом є також підвищення кваліфікації персоналу та створення ефективної системи мотивації працівників, що позитивно вплине на продуктивність праці та якість виконуваних функцій [48].

Загалом, комплексний підхід до управління ресурсами, що включає технологічні інновації, ефективне управління ризиками, диверсифікацію послуг та підвищення кваліфікації персоналу, дозволить АТ «Полікомбанк» досягти вищого рівня ефективності використання ресурсів та забезпечити стабільний розвиток в умовах сучасного фінансового ринку.

Висновки до розділу 2

Аналіз структури та складу ресурсів АТ "Полікомбанк" дозволив виявити, що основними складовими ресурсної бази є власний капітал, залучені та запозичені кошти. Значна частка припадає на депозитні ресурси фізичних та юридичних осіб, що свідчить про високий рівень довіри до банку. Власний капітал становить стабільну основу для покриття ризиків та забезпечення фінансової стійкості.

Аналізу балансу АТ "Полікомбанк" показав що, за період з 2021 по 2023 рік фінансовий стан банку відображає як позитивні, так і негативні тенденції. Деякі позитивні аспекти включають зростання певних активів та пасивів у 2023 році, а також покращення стратегії ризик-менеджменту, виражене збільшенням резервів переоцінки. Однак, зменшення загальної суми активів та зобов'язань, а також деякі інші негативні показники, свідчать про нестабільність фінансового стану банку. Рекомендацією може бути подальший детальний аналіз та вдосконалення стратегій управління активами та пасивами з метою забезпечення стабільності та збалансованості фінансів у майбутньому.

Аналіз діяльності АТ "Полікомбанк" показав стабільно високий рівень ліквідності та позитивну динаміку фінансових показників. Ліквідність банку коливалася в межах норми, демонструючи загалом стабільність. Фінансова стійкість відзначається залежністю від позикових ресурсів, але показники маневреності та стабільності власного капіталу покращуються. Рентабельність діяльності та використання капіталу зростають, що свідчить про ефективне управління ресурсами та позитивні тенденції в розвитку банку.

Аналіз ефективності використання ресурсів показав що, протягом аналізованого періоду АТ "Полікомбанк" знизив витрати на 19,84%, головним чином завдяки зменшенню адміністративних та операційних витрат на 50,1% та амортизаційних витрат на 41,81%. Це свідчить про успішну оптимізацію бізнес-процесів і підвищення ефективності управління активами. Доходи банку зросли на 1,8%, зокрема, процентні доходи збільшилися на 32,92%, що частково компенсувало зниження комісійних

доходів на 46,9% та інших доходів на 28,1%. Загалом, банк демонструє позитивну динаміку фінансових показників, хоча потребує уваги до сегменту комісійних послуг.

Дослідження шляхів підвищення ефективності використання ресурсів АТ "Полікомбанк" дозволило визначити основні напрями для покращення діяльності банку. Перш за все, важливою є оптимізація структури капіталу та зниження витрат, що сприятиме підвищенню прибутковості та стабільності банку. Впровадження сучасних інформаційних технологій та автоматизація процесів дозволять скоротити операційні витрати та підвищити якість обслуговування клієнтів. Також необхідним є покращення системи управління ризиками, що дозволить мінімізувати фінансові втрати та забезпечити надійність банківських операцій.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було встановлено, що:

1. Ресурси банківської установи можна розглядати як широкий спектр фінансових і матеріальних активів, що використовуються для забезпечення функціонування банку та надання різноманітних фінансових послуг своїм клієнтам. Ці ресурси включають у себе не лише грошові кошти, а й різноманітні фінансові інструменти, цінні папери, кредитні ресурси, а також активи, такі як нерухомість, обладнання, та інші матеріальні цінності, які використовуються для здійснення операцій та забезпечення фінансової стабільності. Загалом, ресурси банківських установ мають значний вплив на фінансову систему та економіку в цілому. Ефективне управління цими ресурсами допомагає банкам досягати їх стратегічних цілей та забезпечувати якісне надання фінансових послуг, відповідаючи потребам клієнтів. Вирішення цих завдань вимагає від банків постійного моніторингу ринкових умов та удосконалення їх стратегій управління.

2. Щодо нормативно-правового та інформаційного забезпечення використання ресурсів банку, слід зазначити їхню ключову роль у функціонуванні банківської системи. Правове регулювання визначає права, обов'язки банків, умови ліцензування та процедури нагляду. Інформаційне забезпечення, базоване на сучасних технологіях, сприяє ефективному управлінню ресурсами та прийняттю обґрунтованих рішень. Ці два аспекти взаємодоповнюють одне одного, забезпечуючи стабільність та ефективність банківської діяльності. Постійні зміни у фінансовому середовищі вимагають від банків безперервного вдосконалення систем управління ресурсами.

3. АТ "Полікомбанк" здійснює різноманітні банківські операції та надає комплексне обслуговування підприємствам, організаціям та фізичним особам. Банк приділяє особливу увагу доступності своїх послуг для інвалідів та маломобільних груп населення. На початку 2024 року регулятивний капітал банку становив 276,1 мільйона гривень, що було 138,05% від статутного

капіталу. Власний капітал перевищував статутні вимоги на 82,8 мільйона гривень, що свідчить про фінансову стабільність банку.

4. Для підтримання оптимального рівня ліквідності та мінімізації ризиків банк вживає заходів, таких як коригування планів активно-пасивних операцій, реструктуризація строків погашення зобов'язань, встановлення лімітів на активні операції та прогнозування залишків коштів. Ці заходи забезпечують стійкість і надійність фінансових операцій банку в умовах непередбачуваності фінансового ринку.

5. Аналіз структури та складу ресурсів АТ "Полікомбанк" показав, що основними складовими є власний капітал, залучені та запозичені кошти, з значною часткою депозитів фізичних та юридичних осіб. Це свідчить про високий рівень довіри до банку. Власний капітал забезпечує покриття ризиків та фінансову стійкість.

6. Аналіз балансу за 2021-2023 роки виявив змішані тенденції: зростання активів та пасивів у 2023 році та покращення стратегії ризик-менеджменту, але також зменшення загальної суми активів та зобов'язань, що свідчить про нестабільність. Рекомендується детальніше проаналізувати та вдосконалити стратегії управління активами та пасивами.

7. Аналіз діяльності АТ "Полікомбанк" вказав на стабільно високий рівень ліквідності та позитивну динаміку фінансових показників. Хоча банк залежний від позикових ресурсів, показники маневреності та стабільності власного капіталу покращуються. Рентабельність зростає, що свідчить про ефективне управління ресурсами.

8. Аналіз ефективності показав зниження витрат на 19,84% завдяки зменшенню адміністративних та операційних витрат на 50,1% і амортизаційних витрат на 41,81%. Доходи банку зросли на 1,8%, зокрема, процентні доходи збільшилися на 32,92%, компенсуючи зниження комісійних доходів на 46,9% та інших доходів на 28,1%. Загалом, фінансові показники банку покращуються, але сегмент комісійних послуг потребує уваги.

9. Дослідження шляхів підвищення ефективності використання ресурсів АТ "Полікомбанк" визначило основні напрями покращення: оптимізацію структури капіталу, зниження витрат, впровадження сучасних інформаційних технологій, автоматизацію процесів та покращення управління ризиками. Це сприятиме підвищенню прибутковості та стабільності банку, мінімізуючи фінансові втрати та підвищуючи якість обслуговування клієнтів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гладир Т. С. Ресурси підприємства: теоретичні аспекти. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_5_68 (дата звернення: 01.05.2024)
2. Сисоєнко І.А., Карлюка Д.О. Аналіз основних фінансових показників діяльності банків України. *Підприємництво та інновації*. 2022. Вип. 23. С. 132-137.
3. Зеліско І. М. Роль фінансових ресурсів в діяльності економічних суб'єктів. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5296> (дата звернення: 06.05.2024).
4. Стечишин Т. Б. Банківська справа: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 404 с.
5. Гребенікова О. В., Татар М. С., Коваль М. І. Конфігурації взаємодії банків і страхових компаній для забезпечення їх сталого розвитку в умовах глобальних викликів. *Проблеми економіки*. 2020. № 4. С. 294-304.
6. Косова Т.Д., Деєва Н.Е., Ползікова Г.В. Фінансова архітектоніка: потенціал розвитку для економіки, менеджменту, маркетингу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №14-15. С.10-16.
7. Латишева О. В. Ресурсний потенціал підприємства: сутність, складові та особливості управління елементами забезпечення сталого розвитку. *Економічний вісник Донбасу*. 2019. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2018_3_23 (дата звернення: 06.05.2024)
8. Присяжнюк О.П. Джерела формування та зміцнення ресурсної бази комерційних банків в Україні. *Проблеми та перспективи розвитку банківської системи України*. 2019. №31. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pprbsu/2019_31/11_31_27 (дата звернення: 08.05.2024).

9. Волохата К.О., Волохата В.Є. Сутність і значення ресурсної бази банків. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2020. № 1(10). С. 147-154
10. Васюренко О., Федосік І. Ресурсний потенціал комерційного банку. *Банківська справа*. 2020. № 1. С. 58-64.
11. Кутідзе Л.С., Гранько О.А. Структура залучення фінансових ресурсів комерційним банком: деформація під впливом світової фінансової кризи. *Економічний простір*. 2019. №23/2. С. 131-139
12. Лаврушин О. І., Коваль С. Л. Формування фінансових ресурсів комерційних банків. *Фінанси України*. 2019. №7. С. 110-115
13. Алексеєнко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики: монографія К.: КНЕУ 2019. 276 с.
14. Дрогоруб І. В. Взаємозв'язок дефініцій "фінансові ресурси банку", "ресурси банку", "ресурсна база банку". *Наукові записки Національного університету Острозька академія*. Серія: Економіка 2019 Вип. 25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2019_25_19 (дата звернення: 09.05.2024)
15. Артем'єва І. О., Бондарчук І. С., Мельничук І. О. Кредит, як інструмент економічних взаємовідносин підприємств та комерційних банків. *Економічні горизонти*. 2022. № 4(22). С. 67-78.
16. Косова Т.Д., Арсенюк Н. М., Буй П. С. Адаптивний фінансовий механізм управління інвестиціями і кредитним портфелем підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. №2. С. 103-108.
17. Владика Ю. П., Охріменко В. В. Особливості формування кредитного портфеля комерційного банку. *Фінанси: теорія і практика»: матеріали XII міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* (м. Київ, 17 грудня 2021р.). Київ, 2021. С.181-182
18. Гаврилко Т. О., Скрипник К. О. Якість банківських продуктів: чинники впливу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. Вип. 36. С. 51–57.

19. Гаврилко Т.О., Бірюк В.С. Банківський сектор України у період воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 71. С. 222-229.

20. Турова Л. Л., Дідківська Д. В. Вплив державного боргу на фінансову безпеку України. *Матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Фінанси: теорія і практика»*. Національний авіаційний університет. 2021. С.214-217.

21. Лобозинська С.М. Правове регулювання банківської діяльності в Україні. *Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України*.2019.вип.16.2.URL:https://nv.ntu.edu.ua/Archive/2019/16_2/190_Lobozynska_16_2.pdf (дата звернення: 11.05.2024)

22. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07 грудня 2000 р. № 2121-III (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 11.05.2024)

23. Офіційний веб-сайт Антимонопольного комітету України URL: <https://amcu.gov.ua/>(дата звернення: 07.05.2024)

24. Офіційний веб-сайт Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/> (дата звернення: 07.05.2024)

25. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України URL: <https://minfin.com.ua/> (дата звернення: 07.05.2024)

26. Офіційний веб-сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 01.05.2024)

27. Офіційний веб-сайт Фонд гарантування вкладів фізичних осіб URL: <https://www.fg.gov.ua/>(дата звернення: 07.05.2024)

28. Мироненко М. Ю. Напрями забезпечення ефективного процесу формування ресурсної бази банків. *Причорноморські економічні студії*. 2018. No 25. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/25_2018/36.pdf(дата звернення: 13.05.2024)

29. Закон України Про Національний банк України від 20.05.1999 № 679-XIV (зі змінами і доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 06.05.2024)

30. Закон України Про фінансові послуги та фінансові компанії від 14.12.2021 року № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text> (дата звернення: 13.05.2024)

31. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996 – XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 15.05.2024)

32. Господарський кодекс України від 16.01.2003 №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 12.05.2024).

33. Офіційний веб-сайт АТ «Полікомбанк». URL:<https://www.policombank.com/> (дата звернення: 06.05.2024)

34. Хома І. Б., Гориславець П. А., Роскіна А. Ю. Ризики банківського та страхового сегментів на ринку фінансових послуг України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 30. С. 204-208.

35. Тарасова Т. О., Макурін А. А. Облік криптовалюти в розрахунках на підприємстві порівняно з реальними грошовими коштами. *Бізнес Інформ*. 2020. № 8. С. 190-195

36. Несенюк Є.С., Журавель І. А., Яковенко В. П. Управління фінансовими ресурсами банківських установ і страхових компаній: інтеграційний аспект. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. №2. С. 86-90.

37. Косова Т.Д., Біляк С.Л., Розводовська М. А. Організація і методика обліку депозитних і кредитних операцій банківської установи в умовах надзвичайного стану. *Матер. XIII Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика»* (24 листоп. 2022 р., м. Київ). К.: НАУ, 2022. С.

38. Зюкова М. М., Вороніна В. Л., Сироштан І. О. Облік депозитних операцій банків із клієнтами. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер. : Економічні науки. 2018. Вип. 30(2). С. 124-128.

39. Косова Т.Д., Деєва Н.Е., Ползікова Г.В. Фінансова архітектура як базис розбудови управління національною економікою. *Економіка та держава*. 2020. №8. С. 49-52.

40. Орехова К. В., Костюков О. А. Сутність власних фінансових ресурсів банку та особливості їх формування в Україні. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2019. № 18. С. 124–129.

41. Романовська Ю., Складанюк М. Діджиталізація банківського сектору в умовах пандемії. *Економіка та суспільство*. 2022. № 36. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-4> (дата звернення: 13.05.2024).

42. Рисін В.В., Борик І.Р. Переваги та ризики розвитку новітніх технологій у банківській діяльності. *Науковий Вісник ХДУ. Серія: Економічні науки*. 2020. №38. URL: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2020-38-12> (дата звернення: 16.05.2024).

43. Пучок М. С., Нетребчук Л. О. Технології інтернету у роботі фінансових установ. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку України в галузі управління та адміністрування: ініціативи молоді*. Харків: ДБТУ. 2022. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua//handle/123456789/12898> (дата звернення: 14.05.2024).

44. Турова Л. Л., Горбачова Д. О. Теоретичні аспекти взаємодії фінансової та грошових політик. *Розвиток економіки та бізнес-адміністрування: наукові течії та рішення: Матеріали II Міжнар. науково-практ. конф.*, м. Київ, 21 жовтня 2021 р. Т. 2. Київ: Національний авіаційний університет, 2021. С.285-286.

45. Пучок М. С., Нетребчук Л. О. Технології інтернету у роботі фінансових установ. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку України в галузі управління та адміністрування: ініціативи молоді*. Харків : ДБТУ. 2022. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua//handle/123456789/12898> (дата звернення: 15.05.2024)

46. Владика Ю., Турова Л., Удод В. Інноваційні технології в банкінгу: Підвищення ефективності ресурсів банківських установ . *Економіка та суспільство*. 2024. В.60. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-119>(дата звернення: 15.05.2024)

47. Стащук О. В., Мартинюк Р. Специфіка застосування когнітивних технологій та штучного інтелекту в сучасній банківській діяльності. *Економічний форум*. 2021. № 1(3). URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-3-19> (дата звернення: 16.05.2024).

48. Рисін В. В., Борик І. Р. Переваги та ризики розвитку новітніх технологій у банківській діяльності. *Науковий Вісник ХДУ. Серія: Економічні науки*. 2020. № 38. URL: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2020-38-12> (дата звернення: 16.05.2024).